

Хмельницький національний університет
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

РОЗВИТОК АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ «FLIPPED LEARNING»

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014. Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність 014.02. Середня освіта. Мова і зарубіжна література (англійська)

Додаткова предметна спеціальність 014.02. Середня освіта. Мова і зарубіжна література
(німецька)

Освітня програма Середня освіта. Англійська мова і література

Шифр КвР.СОА.23239.01.01

Виконав студент 2 курсу група СОАм-23-1
Шифр

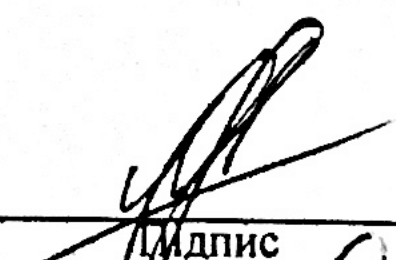
Керівник д-р пед. наук, проф.
Науковий ступінь, вчене звання

Нормоконтролер канд. пед. наук,

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації

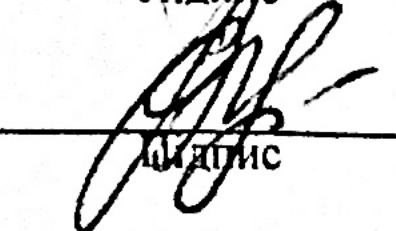
16 грудня 2024
Дата

Підпис

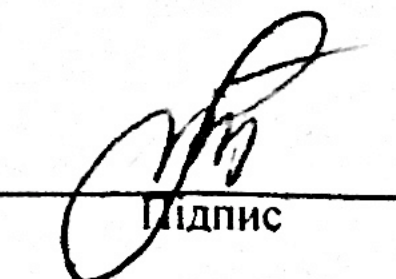
Аліна МАКАРОВА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

Наталія БІДЮК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

Світлана КОРОЛЬ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

Наталія БІДЮК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права

Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Спеціальність 014. Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність 014.02. Середня освіта. Мова і зарубіжна література (англійська)

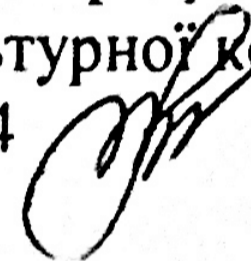
Додаткова предметна спеціальність 014.02. Середня освіта. Мова і зарубіжна література (німецька)

Освітня програма Середня освіта. Англійська мова і література

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації

02.09.2024

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Макарова Аліна Андріївна

1 Тема роботи Розвиток англійської комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning»

Керівник роботи Бідюк Наталя Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, Хмельницький національний університет

Затверджено наказом ректора університету від 26.08.2024 р. № 60, додаток № 3

2 Строк подання студентом роботи на кафедру 16.12.2024 р.

3 Вихідні дані до роботи _____

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання, додатків. Експериментальна частина в ЗССО.

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Здійснити теоретичний аналіз порушеного питання в контексті наукових підходів, а також з'ясувати сутність ключових понять.

2. Визначити компонентну структуру АКК учнів старшої школи.

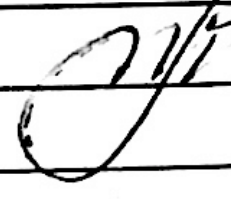
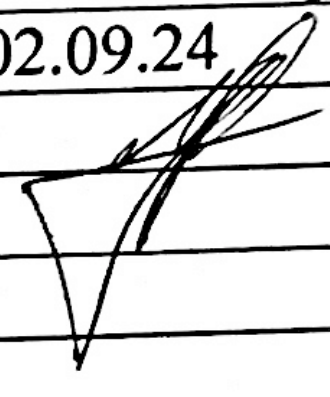
3. Схарактеризувати найбільш ефективні засоби «Flipped Learning» для розвитку АКК учнів старшої школи.

4. Обґрунтувати методику розвитку АКК учнів старшої школи засобами «Flipped learning» та експериментально перевірити її ефективність.

5. Розробити методичні рекомендації щодо використання засобів «Flipped Learning» для розвитку АКК учнів старшої школи.

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

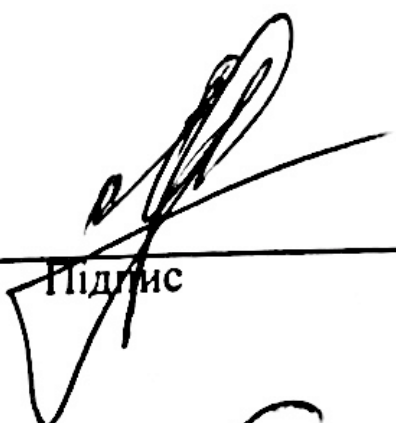
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1-2	Бідюк Н.М., професор, зав. кафедри	02.09.2024	02.09.24
			

7 Дата видачі завдання 02.09.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

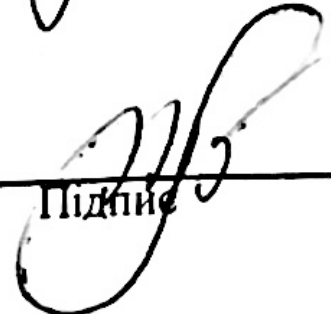
Назва розділу кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1. Теоретичні засади розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning»	02.09.24 – 30.09.24	Виконано
2. Методика розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning»	01.10.24 – 31.10.24	Виконано
3. Експериментальна робота. Узагальнення результатів та обґрунтування висновків.	01.11.24 – 30.11.24	Виконано
4. Технічне оформлення та перевірка на плагіат. Підготовка до публічного захисту	01.12.24 – 16.12.2024	Виконано

Студент

Підпис

Аліна МАКАРОВА

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Наталя БІДЮК

АНОТАЦІЯ

Макарова А. А. Розвиток англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning». – Кваліфікаційна робота.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 014.02. Середня освіта. Мова і зарубіжна література (англійська). – Хмельницький національний університет, факультет міжнародних відносин і права, кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, наук. кер.: д-р пед. наук, проф. Бідюк Н. М. – Хмельницький, 2024.

Загальний обсяг роботи становить 111 сторінок, із них 80 – основного тексту. Ілюстрований матеріал подано у 8 таблицях, на 18 рисунках. Робота містить 4 додатки та 94 джерела посилань.

Ключові слова: англомовна комунікативна компетентність, старша школа, учні, «Flipped Learning», засоби, методика, технологія, методи, прийоми, навчання, англійська мова.

Кваліфікаційна робота присвячена методиці розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning».

У роботі вивчено проблему розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи у науковій літературі. З'ясовано сучасні тенденції використання технології «Flipped Learning» в освітньому процесі ЗЗСО. Подано загальну характеристику сучасних засобів «Flipped Learning». Визначено найбільш ефективні інтерактивні методи, методичні прийоми та засоби «Flipped Learning», які сприяють підвищенню рівня розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи. Експериментально перевірено та доведено ефективність методики розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning». Запропоновано методичні рекомендації щодо використання засобів «Flipped Learning» для розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.

Підпис автора подання роботи до захисту

16.12.24
Дата

SUMMARY

Makarova, A. A. Developing High School Students' Communicative Competence in English Through «Flipped Learning» Tools . – Qualification work.

Qualification work for obtaining Master's degree in specialty 014.02 Secondary Education. Language and Foreign Literature (English). – Khmelnytskyi National University, Faculty of International Relations and Law, Department of Foreign Language Education and Intercultural Communication, scientific supervisor: Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor N. M. Bidyuk, – Khmelnytskyi, 2024.

The total volume of the work is 111 pages, of which 80 pages are the main text. The illustrative material is presented in 8 tables and 18 figures. The work contains 4 appendices and references to 94 sources.

Keywords: English communicative competence, high school, students, «Flipped Learning», tools, methodology, technology, methods, techniques, teaching, English language.

The qualification work is devoted to the methodology of developing English communicative competence in high school students using the tools of «Flipped Learning».

The study examines the problem of developing English communicative competence in high school students as discussed in scientific literature. Current trends in the use of «Flipped Learning» technology in the educational process of general secondary education institutions are identified. A general description of modern tools for «Flipped Learning» is provided. The most effective interactive methods, methodological techniques, and tools of «Flipped Learning» that enhance the development of English communicative competence in high school students are determined. The methodology for developing English communicative competence in high school students through «Flipped Learning» was experimentally tested and its effectiveness confirmed. Methodological recommendations for the use of «Flipped Learning» tools to develop English communicative competence in high school students are proposed.

Author's signature

16.12.24
The date of the work submission to defence

ЗМІСТ

	С.
Перелік умовних скорочень.....	7
Вступ	8
1 Теоретичні засади розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning».....	12
1.1 Проблема розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи у контексті наукових підходів літературі	12
1.2 Сучасні тенденції використання технології «Flipped Learning» в освітньому процесі ЗЗСО	19
1.3 Загальна характеристика сучасних засобів «Flipped Learning».....	25
2 Методика розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning».....	31
2.1 Структура, критерії та показники розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	31
2.2 Обґрунтування методики розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning».....	38
2.2.1 Короткий огляд змісту підручників з англійської мови для учнів 10 класу.....	38
2.2.2 Інтерактивні методи розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи в рамках технології «Flipped Learning».....	4
2.2.3 Методичні прийоми використання засобів «Flipped Learning» для розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	46
2.2.3 Методичні прийоми використання засобів «Flipped Learning» для розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	52

2.3 Експериментальна перевірка ефективності методики розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped Learning»	74
2.4 Методичні рекомендації щодо використання засобів «Flipped Learning» для розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	87
Висновки	91
Перелік джерел посилання	94
Додаток А Використання засобів «Flipped Learning» для розвитку лінгвістичного компоненту АКК учнів старшої школи.....	102
Додаток Б Приклад використання Canvas LMS в рамках технології перевернутого навчання.....	106
Додаток В Інтерактивні методи і прийоми розвитку АКК учнів старшої школи	107
Додаток Г Тестування рівня АКК засобами «Flipped Learning».....	110

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗВО – заклад вищої освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

АКК – англomовна комунікативна компетентність

ВСТУП

Актуальність проблеми дослідження. У сучасному глобалізованому світі англomовна комунікативна компетентність (далі - АКК) є однією з ключових умов успішної інтеграції особистості в міжнародний освітній, професійний і культурний простір. У зв'язку з цим навчання англійської мови набуває особливого значення, особливо у старшій школі, де учні готуються до вступу у заклади вищої освіти та до життя у багатокультурному світі.

Актуальність теми роботи зумовлена низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників, до яких відносимо такі: сучасні виклики системи шкільної освіти (перехід до компетентнісного підходу у навчанні, що вимагає розвитку в учнів практичних навичок спілкування англійською мовою, а не лише засвоєння граматичних правил чи лексики); традиційні методи навчання є недостатньо ефективними для забезпечення активного застосування англійської мови у реальних комунікативних ситуаціях; зростання значущості інтерактивних технологій навчання іноземної мови (використання цифрових інструментів і ресурсів); індивідуалізація та диференціація навчання та ін.

Упровадження інноваційних підходів до навчання, зокрема технології «Flipped Learning» («Перевернуте навчання») дає змогу інтегрувати сучасні мультимедійні засоби (відео, інтерактивні завдання, онлайн-курси) для забезпечення ефективного навчання англійської мови. Технологія «Flipped Learning» сприяє адаптації навчального процесу до рівня підготовки та темпу роботи кожного учня, що є важливим у старшій школі, де учні мають різний рівень володіння англійською мовою. Учні можуть опрацювати теоретичний матеріал вдома у зручний для себе час, що дає змогу вчителю більше часу присвятити практичній діяльності у класі. Перевернутий формат навчання активізує інтерес учнів до вивчення англійської мови через інтерактивні завдання, творчі проєкти та групову роботу, що сприяє підвищенню впевненості учнів у своїх мовних і мовленнєвих навичках та уміннях.

Технологія «Flipped Learning» активно використовується в багатьох країнах світу та демонструє високі результати у розвитку комунікативної компетентності.

Основні переваги використання технології «Flipped Learning» у старшій школі охоплюють такі аспекти: розширення можливостей для інтерактивного навчання, дискусій, рольових ігор та інших комунікативних практик у класі; збільшення часу на практику англomовного спілкування; розвиток самостійності та відповідальності учнів за власне навчання; формування навичок 21-го століття, таких як критичне мислення, співпраця, цифрова грамотність. Методика розвитку АКК за допомогою засобів «Flipped Learning» є потужним інструментом, який дозволяє учням не лише вивчати граматику та лексику, а й активно застосовувати мовні навички в реальних комунікативних ситуаціях. Цей підхід створює середовище, яке сприяє розвитку критичного мислення, взаємодії та творчості, що є ключовими для розвитку іншомовної комунікації. Розвиток АКК учнів старшої школи засобами «Flipped Learning» відповідає сучасним викликам шкільної освіти, стимулює активну участь учнів у навчальному процесі та сприяє їхній підготовці до життя в умовах глобалізації.

Найбільш ефективними та популярними у методиці навчання іноземної мови учнів старшої школи в рамках технології «Flipped Learning» є такі засоби: відеоматеріали; інтерактивні онлайн-платформи (наприклад, Google Classroom, Moodle); цифрові навчальні матеріали (електронні підручники, статті); інтерактивні вправи та тести (Kahoot!, Quizlet, Edmodo); мультимедійні презентації; платформи для спільної роботи (Padlet, Trello, Microsoft Teams); соціальні медіа для обговорень та взаємодії (групи у Facebook, Telegram, Discord); платформи відеоконференцій (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet); подкасти та аудіозаписи; віртуальні та доповнені реальності (VR/AR додатки для вивчення мов); хмарні сервіси для доступу до матеріалів у будь-який час (Google Drive, Dropbox) та ін. Ці засоби сприяють гнучкому доступу до навчальних ресурсів, забезпечуючи індивідуалізацію та інтерактивність навчального процесу.

Українські дослідники, які займаються питанням розвитку комунікативної компетентності (Л. Бабенко, К. Дмитренко, О. Заболоцька, Л. Калініна, О. Савченко, С. Мельник, О. Петрашук, С. Ніколаєва, О. Тарнопольський та ін.), а також використанням інтерактивних та інноваційних методів у навчанні іноземної мови,

зокрема засобами «Flipped Learning», активно працюють у галузі педагогіки, методики викладання іноземних мов і освітніх технологій (рольових ігор, дискусій та проектної роботи), що сприяє покращенню мовленнєвих навичок учнів.

На основі вивчення праць дослідників з'ясовано, що АКК учнів старшої школи - це здатність ефективно та відповідно до комунікативних потреб використовувати англійську мову у різних соціальних, культурних та навчальних ситуаціях. Вона є складовою іншомовної комунікативної компетентності, що об'єднує знання, навички, уміння, а також ціннісно-мотиваційні аспекти, які необхідні для розуміння, висловлювання та обміну думками англійською мовою.

Науковці переважно виокремлюють у структурі АКК такі компоненти: лінгвістичний (знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань; соціолінгвістичний (здатність адаптувати мовлення відповідно до ситуації спілкування, соціальних норм, стилю і контексту; прагматичний (уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації); соціокультурний (обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; мотиваційний (бажання й готовність використовувати англійську мову для досягнення цілей спілкування). У роботі ми виокремили три компоненти АКК: лінгвістичний, соціокультурний та стратегічний. Розвиток цієї компетентності є однією з ключових цілей навчання англійської мови у старшій школі, оскільки вона забезпечує не лише знання, а й здатність застосовувати мову у реальних комунікативних ситуаціях. Викладене вище обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи.

Об'єкт дослідження – процес розвитку АКК учнів старшої школи.

Предмет дослідження – методика розвитку АКК учнів старшої школи засобами «Flipped Learning».

Мета дослідження – розробити й експериментально перевірити ефективність використання методики розвитку АКК учнів старшої школи засобами «Flipped Learning».

Згідно з метою дослідження сформульовано основні **завдання**:

1. Здійснити теоретичний аналіз порушеного питання в контексті наукових підходів, а також з'ясувати сутність ключових понять.

2. Визначити компонентну структуру АКК учнів старшої школи.

3. Схарактеризувати найбільш ефективні засоби «Flipped Learning» для розвитку АКК учнів старшої школи.

4. Обґрунтувати методику розвитку АКК учнів старшої школи засобами «Flipped learning» та експериментально перевірити її ефективність.

5. Розробити методичні рекомендації щодо використання засобів «Flipped Learning» для розвитку АКК учнів старшої школи.

На різних етапах наукової роботи використано такі групи **методів**: *теоретичні*: аналіз, синтез, узагальнення для опрацювання наукової й навчально-методичної літератури, зіставлення різних поглядів на проблему дослідження, її поняттєвого апарату, обґрунтування розвитку АКК учнів старшої школи засобами «Flipped learning»; *емпіричні*: анкетування, спостереження, бесіди з учасниками освітнього процесу; педагогічний експеримент, що проводився з метою перевірки ефективності запропонованої методики; *математичної статистики* для кількісного і якісного аналізу емпіричних даних, доведення ефективності експериментального навчання.

Практичне значення результатів дослідження. Розроблені матеріали можуть бути використані для розвитку АКК старшої школи засобами «Flipped learning» під час практичної підготовки. Результати дослідження можуть бути використані майбутніми учителями іноземних мов для написання наукових статей, доповідей, рефератів, курсових робіт з методики викладання іноземної мови в ЗЗСО.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання, додатків. Повний обсяг тексту складає 111 сторінок, з них 80 сторінок основного тексту. Робота ілюстрована 8 таблицями та 18 рисунками.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ «FLIPPED LEARNING» У РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

1.1 Проблема розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи у контексті наукових підходів

Впровадження інноваційних педагогічних технологій з метою вдосконалення процесу підготовки учнів старшої школи у закладах середньої освіти є надзвичайно важливим. У контексті представленого дослідження існує необхідність аналізу наукової літератури з проблеми розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи. Для цього проаналізуємо спочатку ключові поняття «компетентність» та «англomовна комунікативна компетентність».

Оскільки сучасна освіта базується на компетентнісному підході, у філософській, психологічній та педагогічній літературі існує велика кількість визначень поняття «компетентність», що неоднаково розкривають значення терміну. Суть понять «компетентнісний підхід», «компетентність», окреслено у працях О. Заблоцької, О. Антонової, Л. Калініної, О. Овчарук, О. Пометун, Н. Щерби та ін.

Поняття «компетентність» у різних словниках має різні відтінки. «Cambridge Dictionary» визначає компетентність як «здатність досконало виконувати конкретну діяльність» (переклад з англ.). Це визначення акцентує увагу на ефективності та майстерності у виконанні завдань. (Cambridge Dictionary, 2024). Словник «Merriam-Webster» тлумачить компетентність як «знання, що дають змогу людині розуміти та користуватися відповідною мовою» (переклад з англ.). Цей підхід пов'язаний із когнітивною та мовленнєвою компетентністю. (Merriam-Webster, 2024). Французький словник «Larousse» пропонує визначення компетентності як «загальноприйняті вміння в певній предметній галузі, що базуються на знаннях, якими володіє індивід, та можуть бути оцінені» (переклад з франц.). Тут підкреслено зв'язок між знаннями, навичками та можливістю їхнього оцінювання (Larousse Dictionary, 2024).

Порівняння словникових визначень поняття «компетентність» дозволило встановити, що воно здебільшого асоціюється з такими аспектами, як «права і

повноваження», «знання і кваліфікація» та «достатність певних ресурсів або умінь» (Таблиця 1.1). Зважаючи на те, що перше з цих значень використовується переважно поза межами педагогіки, доцільно трактувати «компетентність» насамперед як «володіння достатнім рівнем знань, умінь і навичок».

Таблиця 1.1 – Результати аналізу дефініцій поняття «компетентність»

Семи значення /словники	CamD	MerW	ColD	Lar	СУМ
Здатність, уміння	+	+	+	-	-
Знання, кваліфікація	+	+	-	+	+
Право, повноваження	+	+	+	+	+
Достатність (чогось)	-	+	+	-	+
Знання мови	-	+	+	-	-

М. Малдер (M. Mulder) зазначає, що «концепція «компетентності» існувала впродовж усієї історії людства. З найдавніших часів особистість прагнула до самовдосконалення, набуття певних знань, умінь та навичок, які допоможуть їй самостійно розв'язувати практичні професійні та наукові проблеми. У своїй роботі автор надає приклад про немовля, яке навчається ходити та розмовляти задля того, аби самостійно виконувати певні функції, тобто стати» (Mulder, 2007) .

У сучасному дискурсі поняття «компетентність» набуло інституційного характеру, наприклад, згідно з Європейською рамкою кваліфікацій, компетентність розглядається як «здатність використовувати знання, навички та особистісні, соціальні і/чи методологічні вміння у професійних чи навчальних ситуаціях з метою особистісного чи професійного розвитку» (*The European Qualifications framework for lifelong learning: descriptors defining levels in The European Qualifications framework, 2024*).

Компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (Закон України «Про освіту, 2017) .

Аналіз наукової літератури доводить, що процес розвитку АКК учнів старшої школи може бути успішно реалізований завдяки гармонійному та логічному поєднанню різних науково-методологічних підходів, таких як *компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, соціокультурний, комунікативний та технологічний*.

Компетентнісний підхід орієнтує освітній процес на досягнення інтегрованих результатів навчання, які включають загальні (ключові) та спеціальні (предметні) компетентності. Загальні компетентності забезпечують основу для безперервного навчання протягом життя людини, поглиблюючись і збагачуючись залежно від рівня освіти. Спеціальні компетентності стосуються окремих предметних галузей. У педагогіці поняття «підхід» розглядається з кількох позицій: як сукупність взаємопов'язаних понять, ідей і методів педагогічної діяльності або як методологічний інструментарій для вирішення складних освітніх завдань. Він передбачає концептуально обґрунтовані і взаємоузгоджені підходи до формування цілей навчання і виховання, а також вибір відповідних шляхів і методів їх реалізації в конкретних умовах.

Згідно з концепцією «Нова українська школа» компетентнісний підхід є місточком, який поєднує школу з реальним світом і тими проблемами, які ставить перед людиною життя. Результатом такого процесу має стати формування загальної компетентності учня, що є інтегрованою характеристикою особистості, яка включає знання, уміння, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі. Реалізація компетентнісного підходу в навчанні має враховувати особистісні інтереси учнів і забезпечувати розвиток передусім необхідних у реальному житті

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій школі вирізняється своїми дидактичними та методичними особливостями. Воно враховує психофізіологічний розвиток старшокласників і потребує адаптації форм, методів, способів подання навчального матеріалу та засобів контролю засвоєння, зважаючи на вік та навчальний досвід учнів. Успішне впровадження такого навчання залежить від науково обґрунтованих концептуальних засад, які підтримують досягнення програмних цілей. ключових компетентностей. Такими засадами для виконання

окреслених навчальною програмою цілей і завдань можуть слугувати комунікативний, діяльнісний, особистісно орієнтований, технологічний, прагматичний, стратегічний і культурологічний підходи, які своєю дидактичною та методичною сутністю сприяють становленню компетентної особистості, здатної завдяки володінню іноземними мовами активніше соціалізуватися в сучасному світовому просторі. Таким чином, компетентісно орієнтоване навчання сприяє формуванню учнів, здатних до активної соціалізації у глобалізованому світі через ефективне використання іноземних мов.

Зміст та структура компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов містить такі компоненти: мотиваційний компонент (ставлення учнів до навчання, а також розуміння соціальної необхідності оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток ціннісних орієнтацій щодо вивчення мови); когнітивний компонент (знання, вміння та навички, необхідні для ефективного володіння іноземною мовою та активного використання мови); діяльнісний компонент (стосується методів та форм організації навчальних дій, спрямованих на свідоме оволодіння комунікативною діяльністю іншою мовою); оцінно-контрольний компонент (самооцінювання та самоконтроль учнів за рівнем своїх навчальних досягнень, що дозволяє їм коригувати власне навчання); рефлексивний компонент (самостійний аналіз, самооцінка та самокорекція процесу і результатів навчання, що дозволяє учням активно брати участь у своєму навчальному процесі).

Компетентісно орієнтоване навчання створюється на ідеях оволодіння іноземними мовами в контексті міжкультурної парадигми, що забезпечує взаємопов'язане засвоєння мови і культури народу, що нею спілкується. Такий підхід зумовлює відповідну діяльність, спрямовану на формування в учнів готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, окреслених програмою. Комунікативно-діялісна технологія навчання дає змогу виконувати навчальні операції та дії, спрямовані на формування навичок та вмінь усвідомлено здійснювати види роботи, пов'язані із засвоєнням і використанням мовного та мовленнєвого матеріалу, формує здатність оцінювати ситуацію,

усвідомлювати проблему, довкола якої відбувається спілкування, планувати свою комунікативну поведінку, за потреби коригувати її тощо.

За роки розвитку педагогічної науки накопичено значний доробок, що може слугувати базисом для дослідження процесу розвитку ААК учнів старшої школи. ААК розглядається як здатність і готовність учнів старшої школи здійснювати ефективну англомовну комунікацію.

З позиції компетентнісного підходу з'ясовано, що англомовна комунікативна компетентність (ААК) учнів старшої школи - це здатність ефективно та відповідно до комунікативних потреб використовувати англійську мову у різних соціальних, культурних та навчальних ситуаціях. Вона є складовою частиною іншомовної комунікативної компетентності, що об'єднує знання, навички, уміння, а також ціннісно-мотиваційні аспекти, які необхідні для розуміння, висловлювання та обміну думками англійською мовою.

Науковці переважно виокремлюють у структурі ААК такі компоненти: лінгвістичний (знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань; соціолінгвістичний (здатність адаптувати мовлення відповідно до ситуації спілкування, соціальних норм, стилю і контексту; прагматичний (уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації); соціокультурний (обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; мотиваційний (бажання й готовність використовувати англійську мову для досягнення цілей спілкування). З позиції компетентнісного підходу нами виокремлено три компоненти ААК: лінгвістичний, соціокультурний та прагматичний.

Діяльнісний підхід трактується як процес підготовки учнів, який визначається моделюванням їхньої учнівської діяльності на основі методів, способів та форм організації процесу навчання іноземної мови. У педагогіці дослідженню діяльнісного підходу присвячено праці О. Бігич, Т. Гура, Н. Мирончук, О. Пометун, О. Рома та ін. Таким чином, аналіз наукової літератури дозволив виокремити ряд принципів діяльнісного підходу: *наступність* (навчальна діяльність відбувається поетапно, відповідно до психологічних та вікових особливостей учнів); *єдність теорії та*

практики (навчальна діяльність об'єднує елементи навчання мовних та мовленнєвих навичок, практикування); *варіантність* (здатність діяти ситуативно в різних контекстах).

Отже, імплементація діяльнісного підходу в процесі розвитку АКК передбачає наявність суб'єктів педагогічної діяльності (викладач-учень), натомість предметом діяльності виступає сама учнівська англomовна підготовка.

Орієнтація на суб'єкти діяльності спонукає до використання особистісно орієнтованого підходу як одного з найбільш необхідних у процесі підготовки учнів старшої школи ХХІ століття. *Особистісно орієнтований підхід* є предметом наукових розвідок багатьох учених, зокрема В. Галузьяка, О. Дубасенюк, А. Кави, М., О. Пехоти та ін. Орієнтація в процесі навчальної діяльності на особистість як на мету, суб'єкт, результат і головний критерій ефективності й продуктивності іншомовної підготовки є основоположною ідеєю цього підходу. Особистісний підхід вимагає визнання особистості як продукту суспільного розвитку, носія культури, унікальності, інтелектуальної, моральної свободи.

Принципами особистісно орієнтованого підходу можемо вважати: *індивідуальність* (врахування індивідуальних особливостей учнів старшої школи та сприяння їх усебічному розвитку); *вибірковість* (можливість обирати форми, засоби, методи навчання); *підтримка* (створення позитивних умов для особистісного розвитку та внутрішньої мотивації).

Спеціальним підходом саме у процесі розвитку АКК учнів старшої школи, є *соціокультурний*. Він акцентує увагу на взаємодії особистості й суспільства, а характер цієї взаємодії розглядається як один із визначальних напрямів соціальних змін. На основі досліджень науковців (В. Калінін, О. Кучерук, О. Михайлюк, Т. Суханова, Т. Крисенко та ін.) нами окреслено основоположні принципи соціокультурного підходу: *відкритість* (прагнення пізнавати соціокультурні особливості); *толерантність* (повага до культурних та соціальних норм); *репрезентація* (здатність поширювати соціокультурні знання).

Слід зазначити, що учні старшої школи, що вивчають іноземну мову, є носіями національних цінностей та культури народу країни, мову якого вивчають, виступають їх ретранслятором у суспільстві.

Комунікативний підхід, який виник наприкінці 70-х – на початку 80-х років ХХ століття, був вперше детально розроблений у працях таких вчених, як Дж. Манбі (Munby, 1978), Дж. Уіддоусона (H. Widdowson, 1978), Дж. Ван Ека і Л. Александера (J. Van Ek and J. Alexander, 1980), а також С. Брамфіта (C. Brumfit, 1985). В Україні важливий внесок у розвиток комунікативного підходу зробили вчені-методисти, зокрема М. Демьяненко, К. Лазаренко, С. Мельник та О. Тарнопольський. Цей підхід орієнтований на навчання через спілкування, розвиток у учнів умінь і навичок комунікативної поведінки, що відповідають цілям комунікації та соціальному статусу учасників. Важливу роль у цьому процесі відіграють комунікативні завдання, такі як навчально-мовленнєві ситуації, рольові ігри тощо.

Комунікативне навчання повинно забезпечувати умови для розвитку особистості учнів, зокрема активізацію їхньої пізнавальної діяльності, що дозволяє застосовувати набуті знання на практиці. Це також включає активне спілкування з однолітками через різні засоби, зокрема Інтернет, а також можливість чіткої організації співпраці при вирішенні комунікативних задач. Важливо забезпечити доступ до необхідної інформації для розвитку власної позиції учнів, уміння її аргументувати та розвивати навички критичного мислення.

Технологічний підхід характеризує спрямованість педагогічних досліджень на оптимізацію, вдосконалення діяльності навчання, підвищення її результативності. Використання технологічного підходу до розвитку АКК учнів включає інтеграцію сучасних технологій у навчальний процес для підвищення ефективності вивчення англійської мови. Це дозволяє створювати інтерактивне, персоналізоване та більш залучене середовище для учнів. Основні аспекти такого підходу: застосування платформ та цифрових інструментів (Moodle, Google Classroom, Canvas, Kahoot, Padlet або Quizlet), щосприяє активному засвоєнню матеріалу, покращенню навичок самостійного навчання та співпраці між учнями; технології «Flipped Learning» (учні переглядають відео-уроки, презентації або інші матеріали вдома, а під час занять в

класі зосереджуються на практичних завданнях, дискусіях чи групових проектах, що сприяє більш ефективному використанню навчального часу та розвитку комунікативних навичок; використання цифрових симуляторів або інтерактивних сценаріїв для імітації реальних ситуацій, які допомагають учням практикувати комунікативні навички у безпечному середовищі; використання мультимедійних матеріалів, що допомагають розвивати навички сприйняття на слух, вимови та розширюють словниковий запас. Переваги технологічного підходу стосуються індивідуалізації навчання, зокрема можливості адаптації навчального матеріалу до рівня та темпу учня. Таким чином, технологічний підхід до навчання є ефективним засобом розвитку АКК учнів, за умови його раціонального та систематичного впровадження.

Отже, окреслення усіх вище зазначених науково-методологічних підходів і принципів у контексті представленого дослідження розкриває сутність процесу розвитку АКК учнів старшої школи як педагогічної проблеми.

Підсумовуючи, можемо зазначити, що погляди науковців щодо тлумачення понять «компетентність», «англомовна комунікативна компетентність», а також визначення сутності науково-методологічних підходів, значно різняться у науковій літературі. Розкриття та систематизація наукових підходів до проблеми розвитку АКК учнів старшої школи є ключовим завданням для розробки ефективних освітніх стратегій та методик, спрямованих на підвищення якості їх навчання англійської мови в старшій школі. Одним із шляхів є використання технології «Flipped learning» та її засобів, особливості яких розглянемо у наступних параграфах.

1.2 Сучасні тенденції використання технології «Flipped learning» в освітньому процесі ЗЗСО

Соціально-економічні перетворення в суспільстві відображаються в сучасних освітніх трендах та тенденціях, що, у свою чергу, визначають вектор розвитку інноваційних педагогічних технологій у навчанні учнів старшої школи.

Головною метою сучасної системи освіти є визначення та формування необхідних умов, що сприяють розвитку потенціалу, активізації учнів старшої школи

й подальшому застосуванні набутих знань, умінь та навичок у їх навчальній діяльності. Згідно з частиною 1 статі 5 Закону України «Про освіту», освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави. Проте світова пандемія та військовий стан диктують свої умови: поступовий перехід у цифрове освітнє середовище, збільшення індивідуального навчального навантаження, потреба у чіткому формулюванні власної траєкторії розвитку – ці фактори спонукають освітян до переосмислення структури та змісту підготовки учнів старшої школи (*Закон України «Про освіту», 2017*).

У реформі освіти йдеться про зміну підходів до визначення провідних принципів шкільної освіти. Різні класифікації принципів були запропоновані науковцями Т. Кир'ян, О. Степановим, А. Чміль та ін. У межах нашої роботи вважаємо за доцільне систематизувати їх у такий спосіб:

принципи, що передбачають ефективне функціонування системи шкільної освіти: забезпечення якості освіти; виховання патріотизму та поваги до культурних і духовних цінностей української та іноземної культурної спадщини й традицій; формування потреби учнів в іншомовній комунікації; системність, цілісність системи шкільної освіти; відповідальність за результати навчання учнів тощо;

принципи, що сприяють особистому вдосконаленню: дитиноцентризм; науковий та пошуково-дослідницький характер освіти в старшій школі; диверсифікація та свобода вибору видів, форм та власного темпу здобуття освіти;

принципи, що спрямовані на створення комфортних умов навчання: створення безпечного інклюзивного освітнього середовища; суб'єкт-суб'єктна взаємодія; обізнаність з зарубіжними традиціями, історією та культурою;

принципи навчання іноземної мови: комунікативної спрямованості, інтерактивності, наочності, свідомості, ситуативності, контекстуальності, інформативності, врахування вікових особливостей, самостійного оволодіння знаннями та ін.

Незважаючи на те, що старша школа не повністю відповідає суспільним запитам та світовим тенденціям, в Україні здійснюються відповідні кроки до трансформації і модернізації освіти, що зумовлює необхідність впровадження освітніх інновацій та сучасних тенденцій навчання.

Згідно з визначенням Cambridge Dictionary, *тенденція* (пер. з англ). – *«ймовірність того, що щось станеться або буде мати певну характеристику чи ефект»*. Поняття *«освітня тенденція»* трактується нами як зміни, що вірогідно відбудуться в майбутньому як наслідок процесів у шкільній освіті сьогодні.

Активна трансформація системи шкільної освіти не тільки сприяє появі нових освітніх трендів, але й особливо чітко прослідковується в освітніх тенденціях. Світова пандемія змусила вчителів та учнів старшої школи опанувати певний відсоток онлайн інструментів, що сприяють всебічному розвитку інтелектуальних здібностей учнів та підвищують їх мотивацію до навчання, зокрема вивчення іноземної мови і культури.

Спрощення формату навчання є ще однією актуальною тенденцією у старшій школі. Діти покоління Альфа значно відрізняються від своїх попередників. Вони зацікавлені у практичному використанні знань, тому намагаються мінімально вчитися та максимально практикуватися. Їх особливістю є нездатність до запам'ятовування великих фрагментів інформації та проблема з концентрацією уваги. За даними проведеного нами спостереження, учні старшої школи віддають перевагу інтерактивному та локанічному поясненню матеріалу на противагу традиційному викладанню. Такі результати диктують необхідність реорганізувати урок, де учень є пасивним реципієнтом, на новий формат, в якому учні є активними здобувачами знань, які вони здатні використовувати в різних контекстах.

Зростання популярності англійської мови в освіті є найактуальнішою тенденцією в освіті, що зумовлює переосмислення змісту навчання іноземної мови в старшій школі, а також відповідно методи і прийоми навчання. Безумовним є той факт, що сучасні освітні тенденції зумовлюють потребу в розробці та впровадженні нових педагогічних технологій в освітній процес старшої школи.

Аналіз педагогічної літератури вітчизняних та закордонних учених, зокрема Дж. Брунера (J. Bruner), С. Вітвицької, Л. Калініної, О. Пехоти, О. Пометун та ін.

показав, що у педагогічній літературі існує понад трьохсот дефініцій поняття «технологія», кожен учений виокремлює певні аспекти цього терміну. У Cambridge Dictionary зустрічаємо тлумачення означеного поняття: «технологія - це певний метод, що дозволяє використовувати науку в практичних цілях» (Cambridge Dictionary, 2013) (пер. з англ). На підставі аналізу наукової літератури на рис.1.1 представлено кореляцію таких феноменів як «освітня технологія», «педагогічна технологія» та «технологія навчання», що з точки зору багатьох учених, вважаються ідентичними, проте є різними за своїм масштабом та специфікою.

Рисунок 1.1 - Взаємозв'язок понять «освітня технологія», «педагогічна технологія», «технологія навчання» (за М. Михайліченко, Я. Рудик)

Науковці С. Вітвицька, М. Михайліченко, Я. Рудик, О. Пехота вважають «освітню технологію» найширшою, що охоплює загальні стратегії та вектори розвитку освітнього процесу на рівні держави, регіону, громади тощо. Поняття «педагогічна технологія» є більш специфічним та використовується для позначення педагогічних підходів до реалізації освітньої технології. Педагогічна технологія, на думку О. Антонової, займає проміжне місце між науковою та практичною діяльністю, тому що функціонує, з одного боку, як *науково-методологічний підхід*, який досліджує найбільш доцільні шляхи навчання, а з іншого – як *цілісна система принципів, способів та засобів*, що регулюють фактичний процес навчання (Антонова, 2015).

Педагогічна технологія» як «система методів, прийомів, засобів та способів раціональної організації педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу, що гармонійно поєднує традиційні підходи та новітні досягнення . С. Вітвицька, описуючи специфіку педагогічних технологій, зазначає, що останні повинні відповідати таким методологічним вимогам (критеріям технологічності): *концептуальність*, що оцінюється з позицій інноваційності, гуманізму, альтернативності, демократизму та сучасності; *системність*, що впливає на відтворюваність та ефективність педагогічної технології; *логічність* (цілісність процесу); *ефективність*; *керованість*; *відтворюваність*; *єдність процесуальної та змістової частин* (комплектність всіх методичних засобів, їх взаємообумовленість, релевантність та адекватність змісту освіти та контингенту суб'єктів освітнього процесу) (Вітвицька, 2006).

Результати контент-аналізу поняття «педагогічна технологія» відображено у таблиці 1.2.

Варто зауважити, що інноваційні педагогічні технології не виключають використання елементів традиційних педагогічних технологій, проте за рахунок зміни інструментарію самі підходи видозмінюються (еволюціонують), пристосовуючись до потреб вчителів та учнів.

Найбільш популярними сучасними освітніми тенденціями ХХІ століття є використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання, які дають змогу організовувати різні формати навчання: *дистанційне* навчання, *гібридне* навчання та *змішане* навчання. Варто зауважити, що серед усіх моделей змішаного навчання лише технологія «Flipped learning» передбачає обов'язкову самостійну онлайн-роботу поза межами закладу освіти та подальшу співпрацю на уроці, що дає підстави вважати цю технологію прогресивною, яка не лише гарантує безперешкодний доступ учнів до навчального контенту в контексті епідеміологічної та безпекової ситуації в країні, але й сприяє формуванню їх АКК.

Таблиця 1.2 - Результати контент-аналізу поняття «педагогічна технологія»

Визначення поняття «педагогічна технологія»	Категорійні ознаки поняття «педагогічна технологія»	Кількість авторів	
		Абсолютне значення	Значення у %
Педагогічна технологія – це...	<i>ЩО?</i>		
	<i>система</i>	9	37,5
	<i>наука</i>	7	29,2
	<i>організація</i>	7	29,2
	<i>поєднання елементів минулого досвіду та сучасних досягнень педагогічної думки</i>	5	20,8
	<i>технологічна революція, основи інформатики, технічні засоби, новітні досягнення науки і техніки</i>	4	16,7
	<i>конструкція, алгоритм, техніка, модель, абстрагований опис</i>	4	16,7
	<i>галузь, сфера знання</i>	3	12,5
Педагогічна технологія – це система...	<i>ЯКА?</i>		
	<i>дій і взаємодій</i>	4	16,7
	<i>соціалізації, особистісного розвитку і саморозвитку</i>	2	8,3
	<i>принципів, прийомів, способів, регуляторів</i>	3	12,5
Педагогічна технологія – це наука...	<i>ЯКА?</i>		
	<i>про розвиток, освіту, навчання й виховання</i>	1	4,2
	<i>вивчає/розробляє мету, зміст, методи навчання</i>	2	8,3
	<i>досліджує найбільш раціональні шляхи навчання</i>	2	8,3
	<i>педагогічна</i>	2	8,3
Педагогічна технологія – це організація...	<i>ЧОГО?</i>		
	<i>навчального/навчально-виховного/педагогічного освітнього процесу</i>	6	25
	<i>педагогічної діяльності</i>	1	4,2

Згідно з результатами аналізу наукової літератури та завдяки контент-аналізу досліджуваного поняття вдалося з'ясувати, що наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.ст. освітні технології пов'язували переважно із застосуванням технічних засобів навчання. Тенденція досі зберігається у дослідженнях багатьох закордонних учених (А. Браун (A. Brown), Дж. Саломон (G. Salomon), Д. Уотсон (D. Watson), Т. Фоунс (T. Fawns) та ін.). У ХХІ столітті зміст поняття «засіб навчання» значно розширився. Він визначається як спосіб оптимального досягнення мети педагогічного процесу за допомогою відповідних методів. Це також є системним методом, що включає створення, застосування та визначення всього процесу навчання з урахуванням як технічних, так і людських ресурсів, а також їх взаємодії. Згідно з цим підходом, завданням є оптимізація освіти. Також під засобами навчання розуміють синтез педагогічної науки і практики, поєднання традиційних елементів з новітніми досягненнями в галузі гуманізації та демократизації суспільства. Ці підходи підкреслюють важливість використання сучасних засобів навчання іноземних мов для логічного поєднання теоретичних знань з їх практичним застосуванням, що забезпечує раціональність і системність освітнього процесу в школі.

1.3 Загальна характеристика сучасних засобів «Flipped Learning»

«Flipped learning» («перевернуте навчання», «перевернутий урок») - це технологія, яка передбачає перерозподіл часу між класною та позакласною роботою. При використанні цієї технології учням пропонується самостійно освоїти теоретичний матеріал, а потім організується активне обговорення проблем навчальної теми, уточнюються ключові питання, проводиться практичне відпрацювання навичок застосування вивченого матеріалу або розробляється проект.

Якщо учні мотивовані, мають достатні навички самостійної роботи, то «перевернутий клас» має низку переваг перед традиційними очними технологіями. «Перевернутий урок» дозволяє оптимізувати тимчасові ресурси, використовувати дидактичний потенціал Інтернету, тим самим удосконалюючи інформаційну компетентність учнів та включаючи їх до активної пізнавальної діяльності.

Важливо наголосити, що застосування технології «перевернутого уроку» не буде ефективним без бажання самих учнів, їхньої свідомої підготовки до занять. Викладачу важливо враховувати такі фактори, як особиста зацікавленість учнів у предметі дослідження, їх ступінь занурення у проблему дослідження, особистий досвід та (або) потреба у його придбанні, володіння методикою самостійної роботи, наявність певних навичок самостійної навчально-дослідницької діяльності та навичок самоорганізації.

Найбільш ефективними та популярними у методиці навчання іноземної мови учнів старшої школи в рамках технології «Flipped Learning» є такі засоби: відеоматеріали; інтерактивні онлайн-платформи (наприклад, Google Classroom, Moodle); цифрові навчальні матеріали (електронні підручники, статті); інтерактивні вправи та тести (Kahoot!, Quizlet, Edmodo); мультимедійні презентації; платформи для спільної роботи (Padlet, Trello, Microsoft Teams); соціальні медіа для обговорень та взаємодії (групи у Facebook, Telegram, Discord), платформи відеоконференцій (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet), подкасти та аудіозаписи, віртуальні та доповнені реальності (VR/AR додатки для вивчення мов), хмарні сервіси для доступу до матеріалів у будь-який час (Google Drive, Dropbox).

Ідея використання хмарних технологій в процесі навчання все частіше у науковій і педагогічній літературі. Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, обґрунтувань, результатів, доцільно продовжувати дослідження і практичне застосування в цьому напрямку, оскільки хмарні технології знаходяться в постійному розвитку, створюються нові online-сервіси та середовища, які потребують детального вивчення на предмет їх використання в навчальному процесі

Проаналізуємо основні можливості та переваги використання online-сервісу організації навчального процесу *Google Classroom*. Google Classroom (Google Клас) є частиною пакету безкоштовних інструментів Google Apps for Education, спеціально розроблених для освітніх установ. Цей сервіс дозволяє організувати та вести навчальний процес онлайн, інтегруючись з іншими інструментами Google, такими як Google Drive, YouTube, Google Docs, і Gmail, забезпечуючи зручний інтерфейс і нові можливості для педагогів.

Основні можливості Google Classroom включають:

1. Створення класів і додавання учнів.
2. Відправка завдань і організація тематичних обговорень із можливістю додавати матеріали (файли, відео або посилання).
3. Учні отримують завдання через сервіс, виконують їх у Google Документах і прикріплюють результати.
4. Усі документи зберігаються структуровано на Google Диску.
5. Панель вчителя автоматично оновлюється в реальному часі, дозволяючи перевіряти виконані роботи, ставити оцінки та коментарі.
6. Функція організації індивідуальних занять і дистанційного навчання. Цей сервіс значно полегшує роботу вчителів і надає учням гнучкість у виконанні завдань і взаємодії з навчальними матеріалами.

Основною перевагою *Google Classroom* порівняно з іншими освітніми платформами, такими як *Edmodo* та *Moodle*, є його простота та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. *Google Classroom* надає зручний інструмент для взаємодії між вчителями та учнями, де весь навчальний процес організований в одному сервісі, що робить його доступним для користувачів з різним рівнем підготовки. Крім того, *Google Classroom* забезпечує безпечне середовище для користувачів, оскільки в ньому немає реклами, а дані учнів та вчителів не використовуються для маркетингових цілей, що робить його більш привабливим у порівнянні з іншими платформами. Ці особливості дають можливість оптимізувати процес навчання та забезпечити зручність як для педагогів, так і для учнів.

Moodle (акронім від *Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment* модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище)^o – навчальна платформа, призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і учнів в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персонального навчального середовища.

Moodle - це широко використовувана система управління навчанням, яка має кілька переваг, заснованих на її основних характеристиках: функціональність: *Moodle* надає великий набір інструментів для управління навчальними класами, створення

форумів, чатів та відстеження активності учнів. Це сприяє інтерактивному навчанню і дозволяє викладачам ефективно взаємодіяти зі студентами; стабільність: Moodle має високу стійкість; надійність: Moodle забезпечує простоту оновлення контенту завдяки використанню шаблонів, що дозволяє підтримувати систему актуальною без великих зусиль. Крім того, платформа надає захист користувачів, гарантуючи безпеку даних; модульність: матеріал у Moodle організований у вигляді блоків^o - модулів, що дає змогу зручно структурувати навчальний процес і використовувати модульно-рейтингове навчання, що є важливим для адаптації до різних методик викладання; підтримка міжнародного стандарту SCORM: Moodle підтримує інтеграцію з SCORM (Sharable Content Object Reference Model), що дозволяє створювати та обмінювати освітні ресурси між різними системами управління навчанням; наявність системи перевірки та оцінювання знань в режимі онлайн: платформа містить інструменти для перевірки знань, автоматизованого оцінювання, а також дозволяє викладачам легко слідкувати за прогресом студентів у режимі реального часу. Ці характеристики роблять Moodle потужним інструментом для проведення онлайн- та змішаних форм навчання.

У сучасному світі відеоконференції стали невід'ємною частиною навчання та особистого спілкування. Серед найбільш популярних платформ для відеозв'язку є Google Meet та Zoom. Переваги застосування сервісу *Google Meet*: тривалість зустрічі не лімітується; кількість учасників конференції може бути більше 100 осіб; учасники можуть одночасно працювати в Google-документі, бачити зміни, які з'являються, і дискутувати в ефірі; можна створити подію в Google-календарі. Посилання на подію, за якою учні можуть долучитися до відеозустрічі, створюються автоматично; до події в календарі можна додати посилання на файли, з якими планує працювати викладач під час зустрічі. Під час трансляції учні матимуть доступ для перегляду цих файлів; відеозапис трансляції зберігається на GoogleDrive.

Зазначимо, що перевагами використання під час навчання сервісу *Zoom* є такі: дозволяє підключити до конференції будь-якого користувача за посиланням, або ідентифікатором конференції; є змога використовувати не тільки на комп'ютері, а й на смартфоні або планшеті, завантаживши програму з офіційного сайту, або додаток

на мобільний пристрій, всі данні облікового запису синхронізуються; зустріч можна зробити регулярною; можна демонструвати всім учасникам зустрічі свій екран, а також інтерактивну дошку (Whiteboard) – інструмент на якому разом можна писати, малювати та ін.; кожний учасник зустрічі має змогу демонструвати відео, розгорнувши свій екран; є можливість ділити учасників на групи (Breakout Rooms) і синхронно працювати з ними; викладач може записувати онлайн-заняття за участю учнів.

«Kahoot!» - це популярна онлайн-платформа для створення і проведення вікторин і тестів у формі гри. Основні риси Kahoot! включають: створення тестів (Квізів). Викладачі та учні можуть створювати вітрини і тести на різні теми. проведення гри. Гравці приєднуються до сеансу гри за допомогою унікального коду. Гра включає питання з варіантами відповідей і гравець отримує бали за правильні відповіді та швидкість реакції. Вивчення нового матеріалу. Викладачі можуть використовувати Kahoot! для активізації навчального процесу та перевірки знань. Компетитивний елемент (гравці можуть брати участь у змаганнях та переглядати результати після завершення гри). Доступ до бібліотеки готових квізів (користувачі можуть використовувати готові тести, які інші користувачі розмістили в бібліотеці). Можливість використання на різних пристроях. Kahoot! працює на багатьох платформах, включно комп'ютери, планшети, смартфони. Використання Kahoot! є ефективним способом залучення учнів та створення інтерактивного навчального середовища.

Онлайн-платформа для навчання *Edpuzzle* дозволяє викладачам створювати і редагувати відеоуроки, додавати до них завдання для учнів, персоналізувати навчання та вимагає від здобувачів освіти відповідати на питання під час перегляду відео. Встановлюючи відповідні налаштування, здобувачі освіти не будуть мати змогу прискорити перегляд відео, під час перегляду отримують запитання у вигляді тексту, тому це являється однією з ефективних платформ для оцінювання здобувачів освіти, відповідно критеріям оцінювання навчального процесу.

Перевагами Edpuzzle є: інтерактивність уроків. Edpuzzle дозволяє викладачам вбудовувати питання та завдання відразу ж у відеоуроки, що робить навчання більш

інтерактивним; адаптація до індивідуальних потреб. Вчителі можуть налаштувати завдання і питання відповідно до індивідуальних потреб учнів; відстеження прогресу. Edpuzzle надає можливість викладачам відстежувати прогрес здобувачів освіти, переглядати які саме відео відео переглянули учні та виконання ними завдань. Можливість інтеграції з іншими платформами. Edpuzzle може інтегруватись з популярними платформами для навчання Google Classroom або Schoology. Доступність для вчителів та учнів (платформа доступна для використання і може бути використана на різних пристроях). Викладачі можуть створювати власні відеоуроки та додавати до них питання. Хоча Edpuzzle дозволяє викладачам створювати власні відеоуроки, що може вимагати значної кількості часу і зусиль. Edpuzzle передбачає використання комп'ютерів, планшетів та смартфонів, що може бути проблемою для здобувачів освіти чи навчальних закладів.

Загалом Edpuzzle є корисним інструментом для «перевернутого» навчання, але його використання може залежати від конкретних потреб і обставин.

Застосування засобів «Flipped learning», в поєднанні з вказаними засобами, на уроках іноземної мови дає можливість змінити підхід від пасивного до активного сприйняття, так як відкриває широкі можливості для підвищеного інтересу до групової роботи учнів на уроках і стимулює отримання додаткових знань та їх ефективне закріплення.

2 МЕТОДИКА РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ «FLIPPED LEARNING»

2.1 Структура, критерії та показники розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи

Як зазначено у попередньому розділі АКК учнів старшої школи віддзеркалює здатність ефективно та відповідно до комунікативних потреб використовувати англійську мову у різних соціальних, культурних та навчальних ситуаціях контекстах для досягнення комунікативних цілей. Як компонент іншомовної компетентності, вона охоплює знання, навички, уміння, а також особистісні якості, які необхідні для розуміння, висловлювання та обміну думками англійською мовою в усному і писемному мовленні.

Для повноцінної реалізації комунікативного процесу в учнів старшої школи мають бути сформовані такі компетентності: *лінгвістична* (здатність використовувати граматику, лексику, фонетику і синтаксис англійської мови правильно і ефективно в усіх аспектах мовлення); *соціолінгвістична* (здатність правильно вибирати мовні засоби залежно від ситуації, соціального контексту та ролей учасників комунікації); *дискурсивна* (здатність організувати висловлювання у зв'язному та логічному порядку, підтримувати діалог або монолог, щоб він був зрозумілим і ефективним для слухачів); *стратегічна* (здатність використовувати мовні і немовні засоби (жести, міміка), долати комунікативні бар'єри (наприклад, коли не вистачає лексики чи фразеологізмів для передачі точних значень).

АКК є важливою для навчання іноземним мовам, оскільки вона допомагає учням не тільки вивчити мову, а й адаптуватися до культурних особливостей і практично застосовувати знання в реальних ситуаціях. Це дасть змогу їм бути успішними в академічному, професійному та повсякденному спілкуванні (Canale, & Swain, 1980; Bachman, 1990).

Водночас АКК включає в себе як монологічне, так і діалогічне мовлення, що дозволяє учням ефективно використовувати мову в різних комунікативних ситуаціях.

Ці два аспекти мовлення взаємодіють і взаємно доповнюють один одного, сприяючи розвитку комплексних комунікативних навичок.

Обидва види мовлення є ключовими компонентами АКК, оскільки вони дають змогу учням ефективно спілкуватися як в індивідуальних, так і в колективних ситуаціях. Монологічне мовлення забезпечує чіткість у передачі інформації, тоді як діалогічне - активне залучення до комунікації та адаптацію до різних учасників спілкування.

Монологічне мовлення в АКК передбачає здатність учнів висловлюватися перед аудиторією або в самотньому мовленні на різноманітні теми. Це включає вміння структуровано і логічно викладати думки, а також підтримувати зв'язність і послідовність у висловлюваннях. Монологічне мовлення є важливим для академічних та професійних ситуацій, таких як доповіді, лекції, презентації, коли мовцеві потрібно чітко і зрозуміло донести інформацію до слухачів.

З психолого-лінгвістичної точки зору монологічне мовлення вирізняється одностороннім характером спілкування, підготовленістю, меншою емоційністю, необмеженістю в часі. Водночас монологічне мовлення потребує формування організованого мовленнєвого потоку без перерв. Також важливо вміти чітко розвивати ідею та завершувати висловлювання логічно. Типи монологів традиційно поділяють на елементарний (рівень одного речення), мінімальний (опис, розповідь, міркування), розгорнутий (на рівні тексту). Навчання монологічного мовлення потребує поступовості, логіко-психологічного підходу та різноманітних методів. Це складний, але важливий процес для розвитку мовленнєвих умінь учнів старшої школи. Мета навчання^о - розвиток комунікативних навичок та умінь будувати логічно завершені, комунікативно доцільні монологічні висловлювання. (Кардаш, 2020; Власенко, 2021; Шабанов, 2022; Тітенко, 2021).

Діалогічне мовлення в свою чергу стосується двостороннього спілкування, де важливо не лише висловлювати свої думки, а й слухати співрозмовника, вміти реагувати на його репліки, задавати питання та адаптувати мовлення до контексту. Це також включає вміння вести обговорення, дискусії, переговори, де важливими є гнучкість, точність і вміння розуміти невербальні сигнали.

Українські дослідники систематизували та узагальнили вимоги до навчання діалогічного мовлення учнів старшої школи, які визначаються кількома ключовими аспектами, що сприяють розвитку комунікативних навичок і забезпечують ефективне та змістовне спілкування в різних ситуаціях. З-поміж них ключовими є такі: основні вимоги:

1. Розвиток навичок активного слухання (учні повинні вміти не тільки відповідати на запитання, а й активно слухати співрозмовника, правильно інтерпретуючи його висловлювання. Це включає здатність до уточнення, перефразування, використання питань на уточнення для підтримки діалогу (Шабанов, 2022).

2. Вміння формулювати чіткі, логічні відповіді (важливо, щоб учні вміли давати зрозумілі та логічно структуровані відповіді на запитання. Це включає використання правильно побудованих речень, зберігання логічної послідовності думок, а також точність у виборі лексики (Кардаш, 2020).

3. Гнучкість у виборі мовних засобів (у навчанні важливо акцентувати увагу на адаптації мовлення до ситуації. Це передбачає вміння використовувати різні стилі мовлення (офіційний, неформальний, науковий тощо) залежно від контексту діалогу (Тітенко, 2021).

4. Здатність до вирішення конфліктних ситуацій (уміння конструктивно вирішувати конфлікти через діалог, враховуючи думки та почуття співрозмовників, є важливим компонентом навчання діалогічного мовлення. Учні повинні навчатися знаходити компроміси та уникати конфронтацій (Шабанов, 2022).

5. Підвищення комунікативної чутливості (важливо, щоб учні розвивали здатність розуміти невербальні сигнали співрозмовника, включаючи міміку, жести, інтонацію, і вміння регулювати своє мовлення відповідно до цих сигналів (Власенко, 2021).

6. Практика у різноманітних видах діалогічного мовлення (учні мають працювати з різними формами діалогу: короткими діалогами, дискусіями, дебатами, інтерв'ю тощо. Це дозволяє сформувати у них гнучкість у мовленні та вміння пристосовуватися до різних ситуацій комунікації (Кардаш, 2020).

7. Забезпечення зворотного зв'язку (навчання має включати регулярну практику з отримання зворотного зв'язку від учителя або однокласників, що допомагає учням коригувати своє мовлення та покращувати навички комунікації (Тітенко, 2021).

Ці вимоги допомагають учням старшої школи ефективно орієнтуватися у різних мовних ситуаціях, розвиваючи навички діалогічного мовлення та забезпечуючи успішне спілкування у майбутньому.

Як зазначають дослідники, такі аспекти, як граматична правильність, адекватне використання лексики та мовні стратегії (Canale & Swain, 1980; Bachman, 1990), є важливими для розвитку АКК, оскільки це дає змогу не лише досягати комунікативних цілей, а й активно взаємодіяти з іншими учасниками комунікації, адекватно реагуючи на комунікативну ситуацію.

Таким чином, монологічне та діалогічне мовлення є взаємодоповнюваними та взаємопов'язаними компонентами, які формують повну комунікативну компетентність, необхідну для успішного використання англійської мови в різних контекстах.

Визначаючи структуру АКК, маємо враховувати особливості та критерії сформованості монологічного та діалогічного мовлення учнів старшої школи.

Коротко розглянемо *критерії сформованості монологічного мовлення* учнів старшої школи, що відображають певний рівень розвитку комунікативної компетентності та її ефективності. Серед основних критеріїв науковці виділяють такі:

1. Змістовність і повнота висловлювання (учні мають демонструвати здатність чітко формулювати основну думку, висловлювати свої ідеї та аргументи; висловлювання повинно бути логічно завершеним, із чітким викладом інформації відповідно до теми).

2. Логічність і послідовність викладу думок (монолог має бути структурованим: ідеї подаються в певній послідовності з дотриманням композиційних елементів (вступ, основна частина, висновок); ключові думки повинні бути узгоджені, без логічних розривів).

3. Комунікативна спрямованість (мовлення має враховувати тему комунікації, і бути зрозумілим для слухачів; вираження думок відбувається з урахуванням ситуації спілкування).

4. Мовна правильність (граматична і лексична точність, відсутність помилок у побудові речень, правильна вимова, інтонація).

5. Креативність і гнучкість (здатність використовувати мовні засоби для передачі власних думок у різних функціональних стилях).

6. Тривалість і безперервність мовлення (учні мають здатність висловлюватися без тривалих пауз, що порушують плавність мовлення).

7. Емоційність і виразність (хоча монологічне мовлення передбачає переважно нейтральну лексику, учні повині вміти використовувати емоційно забарвлені засоби вираження для підтримання інтересу слухачів).

8. Використання мовленнєвих стратегій (уміння уникати труднощів у мовленні, наприклад, через перефразування чи застосування синонімів). (Кардаш, 2020; Шабанов, 2022).

Ці критерії є важливими для оцінювання рівня сформованості монологічного мовлення у старшій школі, особливо в контексті підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) та розвитку АКК.

Розглянемо *критерії сформованості діалогічного мовлення* учнів старшої школи, які визначають рівень їх здатності ефективно і грамотно спілкуватися у різних комунікативних ситуаціях, а також використовувати відповідні мовні засоби для підтримки діалогу. До таких критеріїв належать:

1. Здатність до адекватної реакції на запитання та коментарі (учень має вміти швидко і доречно реагувати на питання співрозмовника, обираючи найбільш відповідні мовні форми для уточнення чи роз'яснення).

2. Логічність та послідовність (у діалозі важливо зберігати логічний зв'язок між репліками, чітко викладати свої думки та аргументи, не порушуючи структуру розмови. Послідовність у відповіді й обговоренні є критично важливою).

3. Використання адекватних мовленнєвих стратегій (це включає вміння перебудовувати фрази для кращого сприйняття співрозмовником, задавати

уточнювальні питання або за потреби переходити до іншої теми, якщо це необхідно для розвитку розмови).

4. Емоційна виразність і переконливість (у діалозі важливо виявляти емоційний тон, використовувати інтонацію та інші засоби паралінгвістичної підтримки для підсилення виразності мовлення).

5. Граматична правильність і точність мовлення (діалогічне мовлення повинно бути граматично правильним, без помилок у побудові речень. Це дозволяє уникнути непорозумінь і зробити висловлювання зрозумілим для співрозмовників).

6. Активне слухання та врахування контексту (важливим є вміння слухати співрозмовника, брати до уваги контекст, в якому відбувається розмова, і відповідати так, щоб це сприяло розвитку діалогу).

7. Здатність до моніторингу свого мовлення (учень має вміти оцінювати своє мовлення під час розмови: уникати зайвих пауз, повторів, або незрозумілих конструкцій. Це підвищує ефективність спілкування).

8. Використання мовленнєвих тактик (вміння вести діалог за допомогою різних тактик, таких як питання на уточнення, підтримка або зміна теми, є важливим для розширення меж розмови та забезпечення її гнучкості).

Зважаючи на аналіз наукової та навчально-методичної літератури у структурі АКК виокремлюємо три компоненти: *лінгвістичний* (знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань в усному і писемному мовленні); *соціокультурний* (обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; здатність адаптувати мовлення відповідно до ситуації спілкування, соціальних норм, стилю і контексту); *стратегічний* (уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації).

Відповідно до кожного компонента визначено критерії його розвиненості, які представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Компоненти, критерії та показники розвиненості АКК учнів старшої школи

Компонент	Критерії	Показники
лінгвістичний	знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань в усному і писемному мовленні	<i>ГраMATика:</i> здатність правильно використовувати граматичні структури, такі як часи, відмінювання, артиклі та інші елементи синтаксису. <i>Лексика:</i> вміння використовувати широкий словниковий запас, який дозволяє точно висловлювати думки. <i>Фонологія:</i> правильна вимова, інтонація, акцент і ритм мовлення, що допомагає зробити спілкування зрозумілим.
соціокультурний	обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; здатність адаптувати мовлення відповідно до ситуації спілкування, соціальних норм, стилю і контексту	<i>Адаптація до контексту:</i> здатність вибирати мовні форми залежно від соціальних норм, ролей учасників спілкування та ситуації. <i>Мовна чутливість:</i> здатність до розуміння культурних відмінностей та відповідне використання мови для збереження соціальних і культурних норм; розуміння специфіки комунікації в англомовних країнах, таких як соціальні норми, етикет, звичаї.
стратегічний	уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації	<i>Структурування інформації:</i> вміння організувати висловлювання, щоб воно було логічним, зв'язним і зрозумілим, використання переходів, з'єднувальних слів, а також здатність підтримувати тему протягом розмови; здатність знаходити альтернативні варіанти, коли відсутня необхідна лексика або структура для вираження думки; вміння з'ясувати непорозуміння через уточнення, перефразування, запитання. <i>Невербальні стратегії:</i> використання жестів, міміки, інтонації для підкріплення мовленнєвого повідомлення та забезпечення кращого розуміння.

Таким чином, визначені критерії охоплюють кілька аспектів, які визначають здатність учнів ефективно використовувати англійську мову у різних контекстах

комунікації. Запропоновані показники дозволяють оцінити не лише знання англійської мови на рівні граматики та лексики, а й здатність ефективно використовувати її в реальних ситуаціях комунікації, зокрема в монологічному та діалогічному мовленні.

2.2 Обґрунтування методики розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped learning»

2.2.1 Короткий огляд підручників з англійської мови для учнів 10 класу

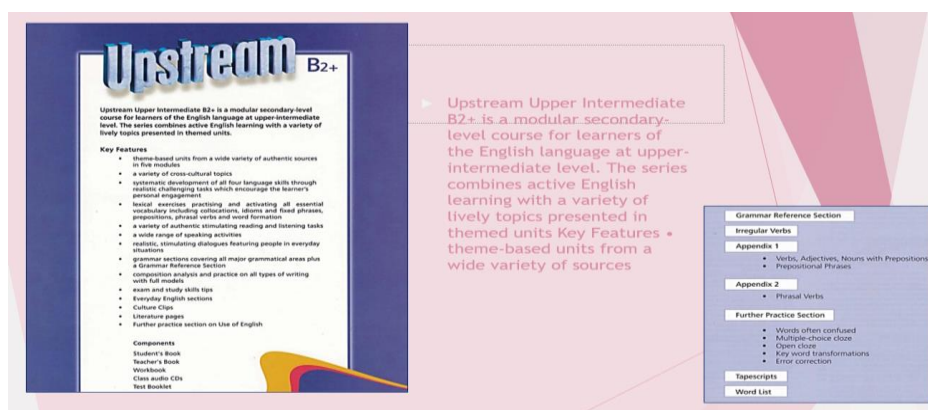
Для обґрунтування методики розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped learning» ми здійснили аналіз найбільш популярних підручників з англійської мови для 10 класу.

У підручнику А. Несвіт «Англійська мова, 10 клас», рекомендованого МОН України передбачені рубрики з говоріння (Conversation Lab), читання (Reading Lab), письма (Writing Lab) та слухання (Listening Lab), які складають мовленнєві компетентності. У кожній темі учні можуть також попрацювати у парах, створити власні проєкти (рубрика Project Work, «Work in groups») тощо.

Щодо лінгвістичного компонента АКК зазначимо, що всі теми підручника пронизані інформацією з вивчення граматики, лексики та фонетики. Наприклад, рубрика Grammar Lab пропонує структуровану інформацію з граматики. Для закріплення знань передбачено виконання практичних вправ, Self-Assessment (самоперевірка в кінці кожної теми) та Grammar Revision (можна застосовувати як контрольну роботу). Для вивчення нової *лексики* учні можуть скористатися різними словниковими рубриками. Це і власне словник наприкінці підручника (слова зручно поділено за темами, є *фонетична* транскрипція, що дозволяє навчитися правильно вимовляти слова) і рубрика Vocabulary Notes у структурі тем, а також виноски у нижній частині сторінки. У підручнику містяться різні за тематикою Додатки (Appendices). У розділі «Reader» розміщено тексти як для класного, так і для самостійного читання. До них пропонується низка практичних вправ різного характеру. Серед додатків можемо знайти корисні матеріали з граматики: особливості часів, таблиця неправильних дієслів тощо. Не менш важливим є додаток «Social

English», де знаходяться різні за тематикою сталі вирази для спілкування. Отже, підручник досить інформативний, матеріали структуровані за допомогою використання таблиць, схем та ін., оформлення ілюстративне, що покращує сприйняття, мовні та мовленнєві компетентності витримані досконало. Підручник спрямований на розвиток усіх мовленнєвих навичок: аудіювання, говоріння, читання та письма. Має інтерактивні завдання, сприяє розвитку АКК та включає завдання на дебати, проектні роботи та рольові ігри.

Підручник Virginia Evans, Bob Obee «Upstream Upper Intermediate B2+» містить вправи, які орієнтовані на вдосконалення мовленнєвих навичок і розвитку комунікативної компетентності, зокрема через активну участь учнів у дискусіях, ролевих іграх та проектах. Крім того, він активно включає завдання для роботи в групах що сприяє розвитку критичного мислення та інтерактивних навичок, а також на розв'язання ситуацій, що спонукають до комунікації.

Contents			
Topic	Language	Reading	Writing
UNIT 1 Introduction Unit 1-10	Introduction of communication, skills of listening, speaking, reading, writing, grammar, vocabulary, pronunciation, spelling, handwriting, etc.	1. A Message of Interest 2. The Day After Tomorrow 3. The Day After Tomorrow (continued)	1. A Message of Interest 2. The Day After Tomorrow 3. The Day After Tomorrow (continued)
UNIT 2 My Family Unit 2-10	Family members, relatives, hobbies, interests, etc.	1. My Family 2. My Family (continued)	1. My Family 2. My Family (continued)
UNIT 3 My Hometown Unit 3-10	Places, landmarks, culture, history, etc.	1. My Hometown 2. My Hometown (continued)	1. My Hometown 2. My Hometown (continued)
UNIT 4 My School Unit 4-10	School subjects, teachers, students, etc.	1. My School 2. My School (continued)	1. My School 2. My School (continued)
UNIT 5 My Future Unit 5-10	Future plans, dreams, goals, etc.	1. My Future 2. My Future (continued)	1. My Future 2. My Future (continued)
UNIT 6 My Friends Unit 6-10	Friends, hobbies, interests, etc.	1. My Friends 2. My Friends (continued)	1. My Friends 2. My Friends (continued)
UNIT 7 My Hobbies Unit 7-10	Hobbies, interests, etc.	1. My Hobbies 2. My Hobbies (continued)	1. My Hobbies 2. My Hobbies (continued)
UNIT 8 My Pets Unit 8-10	Pets, animals, etc.	1. My Pets 2. My Pets (continued)	1. My Pets 2. My Pets (continued)
UNIT 9 My Travels Unit 9-10	Travel, destinations, etc.	1. My Travels 2. My Travels (continued)	1. My Travels 2. My Travels (continued)
UNIT 10 My Dreams Unit 10-10	Dreams, goals, etc.	1. My Dreams 2. My Dreams (continued)	1. My Dreams 2. My Dreams (continued)

Topic	Language	Reading	Writing
UNIT 11 My Country Unit 11-10	Country, culture, history, etc.	1. My Country 2. My Country (continued)	1. My Country 2. My Country (continued)
UNIT 12 My Language Unit 12-10	Language, communication, etc.	1. My Language 2. My Language (continued)	1. My Language 2. My Language (continued)
UNIT 13 My World Unit 13-10	World, global issues, etc.	1. My World 2. My World (continued)	1. My World 2. My World (continued)
UNIT 14 My Future Unit 14-10	Future, dreams, goals, etc.	1. My Future 2. My Future (continued)	1. My Future 2. My Future (continued)
UNIT 15 My Hobbies Unit 15-10	Hobbies, interests, etc.	1. My Hobbies 2. My Hobbies (continued)	1. My Hobbies 2. My Hobbies (continued)
UNIT 16 My Pets Unit 16-10	Pets, animals, etc.	1. My Pets 2. My Pets (continued)	1. My Pets 2. My Pets (continued)
UNIT 17 My Travels Unit 17-10	Travel, destinations, etc.	1. My Travels 2. My Travels (continued)	1. My Travels 2. My Travels (continued)
UNIT 18 My Dreams Unit 18-10	Dreams, goals, etc.	1. My Dreams 2. My Dreams (continued)	1. My Dreams 2. My Dreams (continued)

Мовний інвентар – лексика	
Тема	Лексичний діапазон
Я, моя родина, мої друзі	права та обов'язки молоді норми поведінки та спілкування толерантність, гуманність, благойність владне державного господарства
Харчування	їжа, чайні і закуски корисна та шкідлива їжа програма в харчуванні рецепти страв
Дозвілля	клуби за інтересами кіно, театр, телебачення, Інтернет улюблені твистівальні характеристики фільму/твистів/телепрограми фестивалі
Мистецтво	види та жанри мистецтва відвідування мистецьких закладів для самоосвіти виступи
Наука і технічний прогрес	галузі науки вплив науково-технічного прогресу на життя людини і досягнення розвиток науки і техніки в Україні та за кордоном обладнання та паросили

Подорож	подорож Україною та країнами вивученої мови види Туризму
Україна в світі	міжнародні організації: ЄС, ООН, Рада Європи законодавчі акти право норми етикету благойлива діяльність
Країни вивученої мови (за вибором)	міжнародні відносини знамениті люди видатні люди
Шкільне життя	стосунки з товаришами випукові іспити перспектива на майбутнє навчання
Робота і професії	міжнародні освітні програми професіоналізм престижні професії в Україні та за кордоном плани на майбутнє

2 Підручником пропонуються усі теми крім:
Я, моя родина, мої друзі
Україна в світі
Країни вивученої мови

Unite structure		
Language Focus	10	Listening & Speaking
1. Read the following text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	1. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	1. Listen to the recording and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.
2. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	2. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	2. Listen to the recording and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.
3. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	3. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	3. Listen to the recording and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.
4. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	4. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	4. Listen to the recording and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.
5. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	5. Read the text and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.	5. Listen to the recording and answer the questions 1-5. Then compare your answers with a partner.

Language focus - Listening & Speaking

Рисунок 2.1 – Підручник Virginia Evans, Bob Obee «Upstream Upper Intermediate B2+»

Підручник має потужну теоретичну та практичну базу для розвитку комунікативних навичок учнів старшої школи, що допомагає в процесі навчання англійської мови. Підручник дає можливість учням розвивати комунікативні навички через різноманітні вправи та завдання, орієнтуючись на реальні життєві ситуації.

Підручник «Англійська мова. 10 клас» (автор О. Карпюк) акцентує увагу на практичному використанні англійської мови в реальних життєвих ситуаціях. Він пропонує учням інтерактивні завдання на розвиток комунікативних навичок, рольові ігри, обговорення, а також фокусується на розширенні лексичного запасу.

Рисунок 2.2 – Підручник «Англійська мова. 10 клас» (автор О. Карпюк)

Переваги запропонованого навчально-методичного комплексу (НМК) забезпечують такі критерії: структурована організація матеріалу (зміст навчального матеріалу чітко структурований і організований відповідно до вікових особливостей старшокласників, що сприяє легшому засвоєнню інформації і розвитку когнітивних здібностей учнів); ефективний інструментарій завдань (завдання і вправи ретельно підібрані для розвитку усної і письмової культури учнів; вони базуються на систематизації вже набутих знань і досвіду, що забезпечує цілісний підхід до вивчення мови); комунікативна спрямованість (завдання орієнтовані на розвиток комунікативних навичок, необхідних у ХХІ столітті, включаючи критичне мислення, креативність, співпрацю і вирішення проблем); підготовка до ЗНО (комплект пропонує системний підхід до підготовки старшокласників до ЗНО з англійської мови, включаючи інтеграцію типових тестових завдань і методик їх виконання). Ці

переваги роблять НМК ефективним інструментом для підвищення рівня мовленнєвої компетенції учнів, розвитку їхньої впевненості у використанні англійської мови та забезпечення якісної підготовки до подальших навчальних або професійних викликів (Презентація навчально-методичного комплексу для 10 класу «English 10. Standard level»).

Рисунок 2.3 – Презентація навчально-методичного комплексу для 10 класу «English 10. Standard level»

Це один з популярних підручників для старшої школи, який фокусується на інтерактивному навчанні через вправи, групову роботу, роботу в парах для розвитку мовленнєвих навичок, зокрема в комунікативних ситуаціях. Він також включає аудіоматеріали для розвитку навичок аудіювання та розмовної практики. Підручник із сучасними підходами до навчання, зокрема через залучення учнів до реальних ситуацій, включає завдання на поліпшення навичок говоріння, читання і слухання, а також активізує міжкультурне розуміння через тематичні блоки. Підручник орієнтований на розвиток практичних навичок спілкування та включає завдання, які

сприяють активному обговоренню тем, відповідно до реальних життєвих ситуацій. Зокрема, він включає інтерактивні матеріали для класних дебатів і ролевих ігор.

Розглянемо ще один із популярних підручників в Україні для 10 класу – «Solutions» (Intermediate Level), автори Tim Falla, Paul A. Davies, видавництва Oxford University Press.

Підручник акцентує увагу на розвитку комунікативної компетентності через інтеграцію всіх видів мовленнєвої діяльності, включаючи говоріння, слухання, читання та письмо. Підручник складається з 9 розділів (Units), кожен з яких присвячений певній темі (наприклад, "Travel", "Technology", "Health"). Кожен розділ включає лінгвістичні знання та мовленнєві уміння, а також методичні прийоми роботи інтерактивного характеру (вправи інтерактивного характеру: рольові ігри, дебати, презентації, «collaborative tasks»). Завдання розроблені для використання мови у реальних ситуаціях. Зміст підручника комунікативно спрямований. Аутентичні тексти охоплюють статті, новини, оповідання, що спрямовані на розвиток критичного мислення учнів. Візуальний та інформаційно-методичних супровід забезпечено ілюстраціями та схемами, додатковими інтерактивними матеріалами через платформу Oxford Online Practice. Наприклад, для розвитку АКК пропонувано Speaking Task (Unit 3): організувати дискусію про вплив технологій на суспільство, Writing Task (Unit 6): написати есе про здоровий спосіб життя.

Рисунок 2.4 – Підручник для 10 класу – «Solutions» (Intermediate Level), автори Tim Falla, Paul A. Davies, видавництва Oxford University Press.

У підручнику «Solutions» (Intermediate) рольові ігри використовуються як частина завдань для розвитку комунікативних навичок. Такі завдання спрямовані на те, щоб учні практикували англійську мову в реальних або наближених до реальних ситуаціях. Для розвитку АКК автори рекомендують такі види рольових ігор: «*Simulated Scenarios*» (учні отримують певні ролі, наприклад, клієнта та продавця або туриста, який запитує дорогу. Такі вправи допомагають розвивати практичне використання лексики й функціональної мови); «*Problem-Solving Discussions*» (учні в групах беруть на себе різні ролі та разом вирішують певну проблему, наприклад, планують захід або розв'язують конфлікт); «*Debates and Formal Discussions*» (учнів поділяють на команди або індивідуальні ролі для обговорення теми, що сприяє розвитку навичок аргументації й переконливого мовлення); «*Storytelling and Improvisation*» (учні продовжують історію або реагують на несподівану ситуацію, що розвиває креативність та вміння спонтанно використовувати мову). Такі завдання зазвичай супроводжуються підказками, ключовими фразами та списками необхідної лексики, що допомагає учням краще орієнтуватися у виконанні завдання. Вони інтегровані в тематичні розділи підручника, зокрема ті, що зосереджуються на побутовій лексиці або культурних аспектах.

Розглянуті підручники охоплюють широкий спектр тем, що дозволяють учням розвивати мовні навички через дискусії на актуальні теми. Наприклад, теми, пов'язані з навколишнім середовищем, технологіями, культурною спадщиною, міжнародними відносинами, дозволяють не лише розвивати мовну компетентність, а й заохочувати учнів до активного обміну думками, дебатів і аналізу.

Аналіз підручників показав, що розвиток АКК зосереджується на різних аспектах, зокрема, інтеграції мовленнєвих навичок, застосуванні сучасних методів навчання та залученні учнів до реальних комунікативних ситуацій. Зміст підручників для старшої школи зазвичай сформовано відповідно до таких критеріїв:

1. *Інтеграція всіх видів мовленнєвої діяльності* (аудіювання, говоріння, читання та письмово), що дозволяє розвивати АКК цілісно. Аудіювання містить вправи на слухання з подальшим обговоренням почутого сприяють розвитку розуміння на слух та розширюють словниковий запас. Говоріння передбачає

завдання, орієнтовані на практику мовлення, включають діалоги, ролеві ігри, дебати та інтерв'ю, що стимулюють учнів до активної мовленнєвої діяльності. Читання охоплює завдання на читання текстів із подальшим обговоренням, витягуванням основних ідей і перекладом сприяють не тільки розвитку мовних навичок, але й критичного мислення. Письмо спрямоване на написання есе, листів або звітів дають змогу учням розвивати здатність логічно викладати свої думки англійською мовою.

2. *Використання культурологічного підходу.* Для того, щоб учні могли ефективно спілкуватися іноземною мовою, підручники часто включають матеріали, які відображають культурні контексти англійськомовних країн. Це дозволяє розвивати не лише мовні, а й міжкультурні навички. Наприклад, у підручниках можуть бути розглянуті такі аспекти, як культурні традиції, обряди, свята, які слугують основою для обговорень у класі та дозволяють учням краще розуміти контексти, в яких вони можуть використовувати англійську мову.

3. *Використання інтерактивних методів.* Сучасні підручники часто використовують інтерактивні методи навчання, що включають онлайн ресурси, завдання для групових робіт, проектну діяльність та ролеві ігри. Це дозволяє учням не лише засвоювати граматичні та лексичні структури, а й практично застосовувати їх у реальних ситуаціях. Проектна робота, наприклад, спрямована на підготовку презентацій або проведення досліджень на певну тему, що дозволяє учням не лише вдосконалювати навички говоріння, а й отримувати досвід командної роботи, що є важливим елементом комунікації. Ролеві ігри зазвичай включають завдання, де учні повинні вжитися в ролі, що дозволяє покращити їх здатність до мовленнєвого обміну.

4. *Самооцінювання та зворотний зв'язок.* Завдяки інтерактивним завданням та вправам, підручники часто містять інструменти для самостійної перевірки знань. Наприклад, учні можуть перевіряти свої відповіді за допомогою онлайн-тестів або додаткових вправ, що дає можливість більш детально оцінити рівень розвитку комунікативних навичок.

5. Тематичне наповнення, використання наочності та застосунків (малюнки, фотографії, схеми, вербальна наочність (тексти, прислів'я, оповідання), онлайн платформи).

Підручники сприяють розвитку АКК, оскільки орієнтовані на інтеграцію всіх видів мовленнєвих навичок, використання сучасних інтерактивних методів, культурну адаптацію та тематичну різноманітність. Такий підхід допомагає учням не лише покращувати мовні навички, а й формує у них здатність до ефективного спілкування в реальних життєвих ситуаціях.

2.2.2 Інтерактивні методи розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи в рамках технології «Flipped Learning»

Для розвитку АКК учнів старшої школи можна використовувати різноманітні інтерактивні методи та засоби, що сприяють активному залученню учнів до мовленнєвих процесів.

Наведемо приклади інтерактивних методів, які можна реалізувати за допомогою різних цифрових інструментів в рамках технології «Flipped Learning».

1. Онлайн-діалоги та обговорення за допомогою Google Meet або Zoom.

Завдання: Створити групи учнів, кожен з яких має виступити з коротким спічем на задану тему, що сприяє розвитку спонтанної комунікації.

Мета: Розвивати здатність до аргументованої дискусії та вільного вираження думок, використовуючи нові мовні структури.

Методичні прийоми: Вчитель готує тему для обговорення, учні готують свої аргументи в контексті певної лексики та граматики. Обговорення може відбуватися в режимі реального часу, де учні по черзі висловлюються, відповідаючи на запитання однокласників.

2. Групові проекти за допомогою Google Docs або Padlet

Завдання: Учні працюють над створенням спільного документа, де кожен додає свої ідеї, відповідаючи на певне питання чи проблему.

Мета: Покращення навичок співпраці, розвитку критичного мислення та вміння формулювати і висловлювати свою думку письмово.

Методичні прийоми: Учитель створює загальний файл або дошку, на якій учні по черзі додають свої думки та пропозиції, взаємодіють один з одним через коментарі.

3. Інтерактивні вікторини через Kahoot або Quizlet

Завдання: Проведення вікторин на тему нових мовних конструкцій чи словникового запасу, що дозволяє не лише перевірити знання, але й стимулювати комунікацію.

Мета: Покращити навички аудіювання та сприйняття англійської мови в режимі реального часу.

Методичні прийоми: Учитель створює набір питань, що стосуються певної лексики або граматики, учні відповідають на них у групах чи індивідуально, обговорюючи результати.

4. Ігри для розвитку мовленнєвих навичок за допомогою Wordwall

Завдання: Створення інтерактивних ігор для перевірки лексичних та граматичних знань.

Мета: Покращити навички комунікації через ігрову діяльність, заохочувати учнів активно використовувати нові вирази та конструкції.

Методичні прийоми: Ігри на платформі Wordwall дозволяють створювати запитання на різноманітні теми (від лексики до культурних аспектів), що допомагає учням засвоювати матеріал у цікавій та інтерактивній формі.

5. Симуляції та рольові ігри на платформі Edpuzzle

Завдання: Учні переглядають відео з інтерактивними завданнями, де їм необхідно відповісти на питання, що базуються на змісті відео.

Мета: Розвивати навички слухання та комунікації в умовах реальних ситуацій.

Методичні прийоми: Вчитель вибирає відео, яке відповідає темі уроку, додає до нього питання, що допомагають учням зануритись у ситуацію та виражати свої думки за допомогою англійської мови.

6. Дебати та дискусії за допомогою платформи Padlet

Завдання: Учні повинні підготувати аргументи за або проти певної теми і викласти їх на дошці для дебатів.

Мета: Розвивати навички аргументації та дискусії, а також покращувати мовну точність.

Методичні прийоми: Вчитель визначає тему, учні додають свої аргументи на дошку Padlet, а потім обговорюють їх у класі, обґрунтовуючи свої висновки.

б. «Storytelling» та спонтанне мовлення («Improvisation») за допомогою YouTube

Завдання: Завдання для створення початкового сценарію історії або аналізу готового сюжету. Учні вдома самостійно опрацьовують навчальні матеріали (відео «How to Tell an Amazing Story in English», короткі оповідання). Учні працюють у парах або групах, об'єднуючи свої ідеї для створення історії. Кожен учасник додає частину сюжету, ґрунтуючись на темі або випадкових ключових словах, наданих учителем.

Мета: Розвивати навички спонтанного та структурованого мовлення, творчого мислення, інсценізованих умінь, а також покращувати мовну ерудицію та впевненість, презентаційні навички, групову взаємодію.

Методичні прийоми: Вчитель створює групи, пропонує картки з темою, персонажами та місцем подій і протягом 10 хвилин учні розробляють спільний сюжет. Потім один із них імпровізує завершення історії, відповідаючи на запитання інших учнів. Гра на основі запитань: кожен учасник відповідає, доповнюючи розповідь, відповідно до ситуації. Інсценізація несподіваних ситуацій із використанням ключових фраз або виразів.

Інтерації засобами «Flipped Learning» на уроках англійської мови в старшій школі передбачають активну взаємодію учнів між собою, з учителем, навчальними матеріалами та технологіями (застосунками). Цей підхід стимулює розвиток комунікативних навичок, критичного мислення та самостійного опрацювання інформації.

Виокремимо основні типи інтерацій з використанням засобів «Flipped Learning».

1. *Учень – навчальний матеріал*: учні вдома переглядають відеоуроки, слухають подкасти або читають тексти з поясненням нових тем; виконують тестові

завдання чи інтерактивні вправи (наприклад, на платформах Kahoot, Quizlet, або EdPuzzle), що забезпечує зворотний зв'язок.

2. *Учень – учень*: парна робота, яка передбачає обговорення вивченого матеріалу, спільне виконання завдань, створення історій чи проєктів; групові активності (рольові ігри, дебати або розв'язання проблемних ситуацій, що дозволяє інтегрувати знання у комунікативні ситуації).

3. *Учень – учитель*: учитель виступає фасилітатором, допомагаючи учням у вирішенні складних питань, що виникли під час виконання завдань вдома; учитель модерує дискусії, створює умови для активного використання мови.

4. *Учень – технології /засоби*: використання учнем цифрових платформ для обміну думками (наприклад, Padlet або Google Classroom), обговорення у форумах, створення мультимедійних презентацій.

Приклад 1 інтеракції:

1. До уроку: Учні переглядають відеоурок на тему «Reported Speech» і виконують завдання на платформі EdPuzzle, де автоматично перевіряються їхні відповіді.

2. На уроці: Використання інтерактивних методів:

Парна робота: Учні обговорюють, як вони могли б змінити свої попередні відповіді.

Рольова гра: Учні беруть участь у судовій сцені, де вони використовують опосередковану мову для свідчень.

Групова дискусія: Дискусія щодо інтерпретації різних висловлювань у контексті.

3. Після уроку: Рефлексія в онлайн-форматі: написання короткого відгуку про те, як нові знання можна застосувати в реальному житті.

Приклад 2 інтеракції:

1. До уроку: Відео "How to Express Your Opinion in English" + інтерактивний тест у Google Forms.

2. На уроці: Використання інтерактивних методів:

Дискусія: Обговорення реальних проблем, наприклад, екологічних питань.

Рольова гра: "Прес-конференція", де учні виступають журналістами та експертами.

3. Після уроку: Створення відеовідгуку на *Flipgrid* про своє ставлення до обговорюваної проблеми.

Інтерації в межах перевернутого навчання допомагають створити динамічне середовище, де кожен учень бере активну участь у навчальному процесі, а засоби «Flipped Learning» впливають на види мовленнєвої діяльності учнів.

Зрозуміло, що у розвитку АКК учнів в процесі інтерації важливе значення має управління процесом навчання. Для цього вчитель використовує *онлайн-платформи Google Classroom, Moodle, Edmodo, Flipgrid*, що дають змогу організувати завдання, обмін матеріалами, дослідити моніторинг прогресу. Наприклад, на відеоплатформі *Flipgrid* учні можуть записувати свої відповіді, обговорювати їх і надавати зворотний зв'язок однокласникам. Для спільної роботи над проектами або ідеями корисними є платформи *Padle та Jamboard*. Для розвитку навичок візуалізації та презентації ефективними й популярними є *Canva, Prezi*. Інтерактивні вправи за допомогою засобів *Quizlet, Kahoot, Nearpod* сприяють розвитку лінгвістичного компонента АКК учнів. Для прикладу за допомогою «*Speed Networking*» учні швидко змінюють пари, щоб обговорити різні аспекти граматичної теми, кожен обговорює нову граматичну конструкцію з кількома партнерами.

Використання інтерактивних методів сприяє активному залученню учнів до мовленнєвих процесів в рамках технології «Flipped Learning». Зокрема, це стосується таких аспектів впливу: підвищення мотивації (перевернуте навчання дозволяє учням краще розуміти зміст через персоналізацію завдань і сучасні технології); розвиток «soft skills» (Критичне мислення, командна взаємодія, креативне мислення, творчість); швидка адаптація до навчання засобами «Flipped Learning» (учні працюють у власному темпі, зосереджуючись на складних аспектах теми).

Такий підхід сприяє ефективному формуванню навичок комунікації в учнів старшої школи, даючи їм змогу активно використовувати англійську мову в різних контекстах.

За допомогою засобів «Flipped Learning» учні вивчають теоретичний матеріал вдома, а в класі займаються практикою. Ця технологія дозволяє більше часу приділяти активним видам діяльності, таким як обговорення, дебати, презентації. Використання онлайн-платформ для спілкування з носіями мови, відеоконференцій, групових чатів, що дозволяє учням практикувати мовлення в реальних умовах.

Уроки мають бути організовані таким чином, щоб стимулювати учнів до активного мовлення. Це можуть бути: рольові ігри, які сприяють розвитку діалогічного мовлення, обговорення актуальних тем, що дозволяє учням обмінюватися думками та відпрацьовувати навички аргументації, робота в малих групах для створення комунікативних ситуацій, в яких кожен учень має можливість висловити свою думку.

Методика навчання англomовної комунікації учнів старшої школи повинна базуватися на комплексному підході, що охоплює не лише мовні навички, але й уміння адаптуватися до різних соціальних контекстів і ефективно спілкуватися у різних ситуаціях. Дискусії на різні теми спонукають учнів висловлювати і обґрунтовувати свою точку зору. Аналіз і коментар текстів (публіцистичних, художніх) дозволяє розвивати логіку та здатність до аргументації.

У межах розвитку АКК старшокласників використовуються такі методи, як рольові ігри, симуляції реальних життєвих ситуацій, а також ознайомлення з автентичними матеріалами англійською мовою (наприклад, діалоги, медіаматеріали чи взаємодія з носіями мови). Оскільки учні старшої школи мають широку можливість контактувати з іншими культурами, важливо розвивати в них здатність до міжкультурної комунікації. Це може бути досягнуто через ознайомлення з різними культурними контекстами мовлення, проведення уроків на тему культурних відмінностей, глобалізації та взаємодії в міжнародному контексті.

Урахування індивідуальних потреб учнів є важливим аспектом ефективного навчання комунікації. Вчитель має можливість використовувати різні стратегії для кожної групи: підбір інтерактивних завдань відповідно до рівня підготовленості учнів; надання більш складних завдань для учнів, які виявляють більшу готовність до глибшого вивчення мови. Застосування цих методичних прийомів дозволяє учням

старшої школи не лише оволодіти англійською мовою на високому рівні, але й здобути навички ефективної комунікації.

Таким чином, інтерактивні методи забезпечують активне залучення учнів до комунікації та розвитку мовленнєвих навичок, використовуючи сучасні цифрові інструменти для покращення якості навчання англійської мови.

2.2.3 Методичні прийоми використання засобів «Flipped Learning» у розвитку англійської комунікативної компетентності учнів старшої школи

Методика розвитку АКК учнів старшої школи засобами «Flipped learning» є ефективним підходом, що дозволяє значно покращити взаємодію учнів із навчальним матеріалом, сприяє глибшому засвоєнню мовних навичок та розвитку критичного мислення.

Технологія «Flipped learning», згідно з дослідженнями, сприяє активному залученню учнів до навчального процесу за рахунок того, що основне навчання (наприклад, перегляд відео-лекцій або читання статей) відбувається поза класом. Це дозволяє приділяти більше часу в класі практичним завданням, що активізують комунікативну діяльність (рис. 2.5).

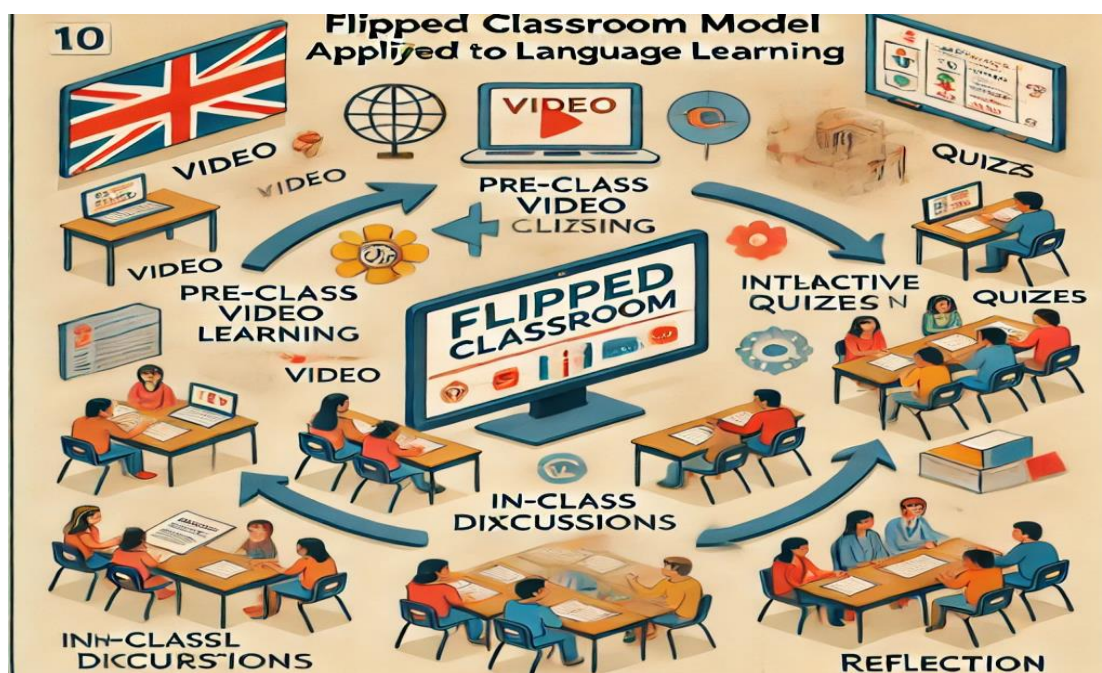

Рисунок 2.5 – Технологія «Flipped learning»

Рисунок детально ілюструє технологію «Flipped learning», застосовану до вивчення мови. Ця модель ефективно інтегрує навчання до уроку через відео, інтерактивні тести, обговорення в класі та рефлексивні завдання, всі з яких сприяють розвитку АКК. Такий підхід заохочує активну участь і залучення учнів, що сприяє глибшому розумінню та застосуванню мови.

Як зазначалося, перевагами технології «Flipped learning» є *індивідуалізація навчання* (учні можуть вивчати матеріал у зручному темпі, повертаючись до складних тем за необхідності); *підвищення залученості учнів до інтеракції* (традиційна модель часто обмежує учнів, змушуючи їх слухати лекції, в той час як «Flipped Learning» дозволяє більше часу витратити на активну практику мовлення, групову роботу та дискусії); *активна комунікація* (учні можуть більше часу приділяти розвитку практичних навичок: обговоренню теми, розв'язанню ситуаційних завдань, а також мовним іграм, що стимулюють використання мови в реальному контексті) тощо (рис. 2.6).

Рисунок 2.6 – Технологія «Flipped learning»

Технологія «Flipped learning» ґрунтована на стратегії Хелейн Маршалл «4Е» в навчанні англійської мови для старшокласників, орієнтована на інтеграцію чотирьох ключових компонентів, що допомагають учням глибше засвоювати

матеріал і ефективно застосовувати його на практиці. До таких компонентів віднесено:

1. Engage (Залучення): Цей етап спрямований на привернення уваги учнів і залучення їх до теми уроку. Це може бути зроблено через цікаві запитання, інтерактивні вправи або відео, що стимулюють інтерес до вивчення мови. Учні повинні бути мотивовані для подальшої роботи.

2. Explore (Дослідження): На цьому етапі учні активно працюють з новим матеріалом. Вони виконують різноманітні вправи, розв'язують задачі, що дозволяють практикувати нові мовні конструкції, вивчають нові слова чи фрази в контексті. Це також може включати групову роботу або обговорення для більш глибокого розуміння матеріалу.

3. Explain (Пояснення): Вчитель пояснює концепції, граматичні правила або інші мовні моменти, які можуть бути складними для учнів. Це допомагає учням систематизувати отриману інформацію і зрозуміти, як правильно використовувати нові мовні конструкції.

4. Extend (Розширення): Завершальний етап, на якому учні повинні використовувати отримані знання для розв'язання більш складних завдань або для створення своїх власних висловлювань. Це може включати проекти, творчі завдання, дебати або інші активності, які дозволяють застосувати отриману інформацію в реальному житті або в контексті практичних ситуацій (Marshall, 2015).

Ця стратегія створює потужну основу для активного навчання та розвитку комунікативних навичок, що важливо для старшокласників, які готуються до реального використання мови в повсякденному житті чи на вступних іспитах (Огородник, 2019; Серова, 2018; Чебикіна, 2021).

Основною метою розвитку АКК є забезпечення учнів умінням ефективно спілкуватися англійською мовою в різних соціокультурних контекстах. Завдяки «Flipped learning» учні мають можливість не лише отримати теоретичні знання про граматику, лексику та фонетику, а й активно використовувати мову у реальних комунікативних ситуаціях. Вивчення відеоматеріалів або статей вдома, що дає змогу зосередитися на теоретичній частині (наприклад, нові граматичні конструкції або

лексичні одиниці). Практичні завдання в класі включають рольові ігри, дискусії, дебати, у яких учні використовують нові знання для розвитку своїх мовних навичок.

Перегляд відео, що містить носіїв мови, дає можливість учням працювати над сприйняттям на слух. В класі учні можуть виконувати завдання, в яких потрібно обговорювати побачене чи почуте, що розвиває здатність до швидкого формулювання думок. Завдяки гнучкості «Flipped learning», учні мають час на самостійне читання, а в класі виконують практичні завдання, що сприяють розвитку письмових навичок через створення есе, відгуків чи планів.

Технологія «Flipped learning» дозволяє ефективно використовувати інтерактивні платформи для колаборації учнів. Платформи, такі як Google Classroom, Edmodo, або спеціалізовані онлайн-курси, дозволяють не лише проводити опитування та домашні завдання, але й організувати обговорення на форумах, що стимулює учнів до використання мови в обміні думками.

Оцінювання та моніторинг успішності учнів у контексті технології «Flipped learning» зосереджені на практичних завданнях, де важливі комунікативні навички та вміння ефективно використовувати англійську мову в контексті. Це може включати: оцінювання участі в дискусіях і дебатах; оцінювання граматичних і лексичних помилок під час практичного виконання завдань; письмові та усні тести, що дозволяють оцінити здатність учня інтегрувати знання в реальних комунікативних ситуаціях.

Таким чином, використання технології «Flipped learning» для розвитку АКК учнів старшої школи є ефективним підходом, що дозволяє максимізувати взаємодію учнів з матеріалом і зосередитися на реальних мовних навичках.

У параграфі вважаємо за доцільне навести приклади методичних прийомів використання засобів «Flipped Learning» у розвитку АКК учнів старшої школи.

Методичні прийоми, які сприяють розвитку соціокультурного та лінгвістичного компонентів АКК учнів старшої школи:

1. Рольові ігри

Завдання: Учні розігрують ситуацію, де один із них є покупцем у магазині, а інший — продавцем. Завдання: здійснити покупку, дотримуючись правил ввічливості, правильно формулювати прохання та відповіді.

Мета: Розвиток функціонального використання мови та соціолінгвістичної компетентності.

2. Симуляція реальних життєвих ситуацій

Завдання: Створити міні-сценарій, наприклад, спілкування з лікарем чи замовлення їжі в ресторані. Учні повинні використовувати відповідний рівень формальності та культурно прийнятні фрази.

Мета: Формування навичок культурної чутливості та адаптивності.

3. Аналіз та створення діалогів

Завдання: Ознайомитися з діалогами з автентичних джерел (фільмів, серіалів, інтерв'ю) та визначити, які фрази чи вислови використовуються для привітання, прощання, вираження вдячності чи вибачення.

Мета: Удосконалення стратегічного компетентності.

4. Пошук культурних відмінностей

Завдання: Учням надаються ситуації, що ілюструють культурні відмінності, наприклад, різниця в тому, як висловлюється вдячність у США та Україні. Потрібно пояснити, як ці відмінності впливають на спілкування.

Мета: Розвиток культурної чутливості.

5. Словесний «теніс»

Завдання: Учні швидко відповідають на запитання чи продовжують фрази відповідно до контексту. Наприклад:

A: "Excuse me, could you tell me how to get to the train station?"

B: "Of course, it's just around the corner."

Мета: Розвиток навичок швидкого реагування та побудови зв'язного мовлення.

6. Картки-сценарії

Завдання: Учні отримують картки з коротким описом ситуації (наприклад, подорож, робоче інтерв'ю, похід до лікаря) та діють згідно з інструкцією.

Мета: Практичне застосування мовних функцій та адаптація до різних соціальних контекстів.

7. Інтерактивне письмо

Завдання: Написати листа або електронне повідомлення, дотримуючись стилю та структури, відповідного ситуації (наприклад, офіційний запит або лист другу).

Мета: Зміцнення навичок письмового спілкування.

«Here's an example of an **interactive email task** suitable for 10th-grade students. It encourages formal writing and demonstrates **key elements** of a well-structured email». *Subject: Invitation to Participate in the School / College Cultural Festival. Task: Write an email inviting a friend from another school to join your school's upcoming cultural festival. Include:*

1. *Details about the event (date, time, location, activities).*
2. *Reasons why they should participate.*
3. *A polite closing inviting them to confirm their participation.*

Таблиця 2.2 – Комунікативні завдання для інтерактивного письма

Popular Letter Writing Topics

Write a Letter to Your Friend Advising Him to Adjust to the New Place as His Father Just Got Transferred: Check Samples	Write a Letter to Your Friend About Your Favourite Subject: Check Samples and Format
Write a Letter to Your Friend Telling Him About Your School: Download Samples	Write a Letter to Your Friend About Your School Trip: Samples
Write a Letter to Your Father for Money: Check Samples	Write a Letter to Your Friend Describing Your Favourite Hobby

Example Email

Dear [Friend's Name],

I hope this email finds you well. I am writing to invite you to our annual Cultural Festival, which will take place on Saturday, **December 15th, at 10:00 AM** in the auditorium of our school, Greenfield High.

This year's theme is "Celebrating Traditions Around the World", and the festival will feature exciting activities such as traditional dance performances, international food tastings, and an art exhibition. I think you'll enjoy the interactive workshops on crafting and storytelling, which will allow you to showcase your creativity!

It would mean a lot if you could join us and bring along your wonderful energy and ideas. Please let me know if you'll be able to attend by replying to this email by **December 5th**, so we can finalize the participant list.

Looking forward to hearing from you soon!

Best regards,

[Your Name]

Greenfield High School

Для розвитку соціокультурного компонента АКК можна запропонувати учням низку методичних прийомів і завдань на пошук культурних відмінностей, вираження вдячності тощо.

Example 1: Task: Identifying Cultural Differences

Instructions

for

students:

Carefully read the following situations that highlight cultural differences between Ukraine and the USA. Analyze how these differences may affect communication and complete the given discussion questions.

Example 2: Expressing Gratitude

USA: In American culture, people express gratitude frequently. For example, it is common to say "Thank you" after being served in a restaurant or even for small acts like holding the door open. Ukraine: Ukrainians may express gratitude less overtly, especially in close relationships, where help or kindness is often seen as expected and doesn't always require verbal acknowledgment.

Discussion Questions: How might Americans interpret Ukrainians' less frequent verbal expressions of gratitude? How could Ukrainians perceive Americans' frequent use of "Thank you"? What strategies can individuals from these cultures use to bridge the communication gap?

Example 3: Personal Space

USA: Americans value personal space, often keeping a distance of about 3 feet (1 meter) during conversations, especially with acquaintances or strangers. Ukraine: Ukrainians may stand closer when talking, especially among friends or in informal situations, as a sign of warmth and friendliness.

Discussion Questions:

1. How might an American feel if a Ukrainian stands closer than expected during a conversation?
2. What could Ukrainians misunderstand about Americans maintaining more distance?
3. How could both sides adapt to ensure a comfortable interaction?

Example 3: Small Talk

USA: Small talk is an important part of American culture, often used to establish rapport. Topics like the weather, sports, or weekend plans are common.

Ukraine: Ukrainians may engage in small talk less frequently, often preferring deeper or more meaningful conversations.

Discussion Questions:

1. How might Americans perceive Ukrainians' lack of enthusiasm for small talk?
2. How could Ukrainians misinterpret Americans' tendency to engage in casual conversation?
3. What cultural sensitivity tips can help in such situations?

Наведемо фрагмент уроку з використанням засобів «Flipped Learning» для розвитку соціокультурного компонента АКК.

Topic: Cultural Differences in Communication *Objective:* Develop cultural sensitivity and enhance students' English communication skills.

Pre-Class activity (Flipped Learning)

Students prepare at home using provided digital materials:

1. *Video*: Watch a short video on cultural differences in communication styles between countries (e.g., differences in small talk or expressing gratitude). Example video title: "Understanding Cross-Cultural Communication".
2. *Readings*: Read a short article or infographic comparing cultural norms in the USA and Ukraine.
3. *Interactive Quiz*: Complete an online quiz that tests their understanding of cultural norms and provides instant feedback.
4. *Reflection Task*: Write down three cultural differences they found surprising and a brief explanation of why.

In-Class Activities

1. Group Discussion (10 minutes)

Students share their reflections with their group. Focus question: Why do these cultural differences matter in effective communication?

2. Role Play (20 minutes)

Students role-play scenarios where cultural misunderstandings might occur.

Example scenario: An American is offended when a Ukrainian friend doesn't say "thank you" often. After the role play, students discuss how understanding cultural norms could prevent the misunderstanding.

3. Problem-Solving Workshop (20 minutes)

Groups create a "Cultural Sensitivity Guide" for travelers going to a new country. They must include communication tips, common cultural pitfalls, and suggested strategies for adapting.

4. Exit Ticket (10 minutes)

Students write down one cultural insight they learned and how they can apply it in real-life communication.

Follow-Up Assignment

Students create a short video or infographic summarizing the key cultural differences they learned. They present this in the next class.

Наведемо методичні прийоми з розвитку *лінгвістичного компонента АКК* учнів старшої школи.

1. Vocabulary and Speaking

Topic: Travel and Tourism

Pre-Class activity (Flipped Learning):

Watch a YouTube video titled "Top 10 Tourist Destinations in the World". Write down at least five new vocabulary words from the video and their meanings. Prepare a short answer to the question: "Which destination would you like to visit and why?".

In-Class Activity:

Pair up and have a discussion about your chosen destination using the vocabulary from the homework. Role-play as a travel agent and a tourist. One student recommends destinations, while the other asks questions about the location, accommodation, and activities.

2. Grammar and Speaking

Topic: Second Conditional

Pre-Class activity (Flipped Learning):

Watch a video tutorial on the second conditional (e.g., "If I were... What would happen?"). Complete an online quiz on forming second conditional sentences.

In-Class Activity:

In groups, students create a story starting with the sentence: "If I won the lottery, I would...". Each student adds one sentence to the story using the second conditional. Conduct a class debate: "If you could change one thing about the world, what would it be?". Students use the second conditional in their responses.

3. Writing Skills

Topic: Writing an Informal Email

Pre-Class activity (Flipped Learning):

Read an example of an informal email about a recent vacation. Highlight key features (e.g., greeting, structure, casual language). Write a draft email to a friend about a recent weekend activity, following the structure provided in the example.

In-Class Activity:

Peer review the draft emails in pairs, focusing on grammar, vocabulary, and tone. Rewrite the email based on feedback and share it with the class or submit it for grading.

4. Listening and Comprehension

Topic: Understanding Accents

Pre-Class activity (Flipped Learning):

Listen to two short audio clips: one in British English and the other in American English. Answer a worksheet about differences in pronunciation, vocabulary, and tone.

In-Class Activity:

Play a "Guess the Accent" game: students listen to short clips and identify the origin of the speaker. Discuss as a class how understanding accents helps improve real-world communication skills.

5. Literature and Analysis

Topic: Analyzing a Short Story

Pre-Class activity (Flipped Learning):

Read the short story "The Gift of the Magi" by O. Henry.

Write down answers to guided questions: "What is the main theme of the story?", "How do the characters show love for each other?".

In-Class Activity:

Conduct a group discussion analyzing the characters' decisions and their implications. Create a short dialogue where the characters discuss their decisions, focusing on emotional expression and clarity.

У додатках А, Б, В, Г наведено низку прикладів використання методичних прийомів розвитку АКК учнів засобами «Flipped Learning».

Технологія «Flipped Learning» може бути ефективно використана для розвитку лінгвістичного компонента, особливо в умовах старшої школи. Цей підхід передбачає інверсію традиційного процесу навчання: учні знайомляться з новим матеріалом поза класом, через відеоуроки або тексти, а класний час витрачається на практичні завдання та взаємодію з матеріалом. Ось як цей підхід можна застосувати для розвитку різних аспектів лінгвістичного компонента:

1. *Оволодіння граматикою та синтаксисом.*

Позакласна діяльність: Учням пропонуються відеоуроки з певними граматичними темами (наприклад, часи дієслів, модальні дієслова, структура речень), що допомагають краще зрозуміти граматичні правила.

Класна діяльність: На уроці учні виконують вправи, що сприяють застосуванню граматики на практиці (побудова речень, виправлення помилок). Це дозволяє учням закріпити знання та отримати миттєвий зворотний зв'язок.

2. Розширення словникового запасу

Позакласна діяльність: Учні можуть ознайомитися з новими словами через флеш-картки, тести або інтерактивні додатки, а також переглядати відео чи слухати подкасти, що включають ці слова в контексті.

Класна діяльність: Класний час використовується для практики нових слів у розмовах, ролевих іграх і колективних завданнях. Це допомагає учням закріпити слова в контексті та забезпечує зворотний зв'язок від однокласників.

3. Практика вимови

Позакласна діяльність: Учням пропонуються відео або аудіоуроки, де пояснюється, як правильно вимовляти певні звуки чи акценти. Використовуються онлайн інструменти для самоконтролю вимови.

Класна діяльність: Уроки включають вправи на вимову через скоромовки, дублікації (shadowing), діалоги. Практика у парах дозволяє учням коригувати вимову один одному.

4. Слухання та розуміння

Позакласна діяльність: Учні слухають реальні аудіо або відеоматеріали, такі як подкасти або новини, і відповідають на запитання чи роблять короткі резюме.

Класна діяльність: Під час уроку учні обговорюють почуте в малих групах, порівнюють відповіді та аналізують ключові моменти, що дозволяє глибше зрозуміти мовний зміст.

5. Навички письма

Позакласна діяльність: Учні виконують письмові завдання, такі як есе чи рефлексії, з урахуванням граматичних і лексичних аспектів. Вони можуть отримувати рекомендації та приклади.

Класна діяльність: У класі учні займаються взаємним переглядом робіт, виправленням помилок та обговоренням стратегій написання, що сприяє вдосконаленню письмових навичок.

6. Інтерактивне та контекстуальне навчання

Позакласна діяльність: Учням надаються реальні матеріали, такі як статті чи відео, з яких потрібно виділити певні лексичні чи граматичні конструкції.

Класна діяльність: В класі учні обговорюють зміст матеріалу, порівнюють варіанти відповідей і ведуть дискусії, що дозволяє практикувати мову у контексті та отримувати зворотний зв'язок.

Технологія «Flipped Learning» не лише допомагає розвитку лінгвістичних навичок, але й сприяє самостійності учнів, оскільки вони відповідають за первинне ознайомлення з матеріалом. Це дає змогу використовувати час на уроці для більш інтерактивної і глибокої роботи, що в кінцевому результаті веде до більш ефективного засвоєння англійської мови.

Наведемо приклад *фрагмента відеоуроку* розвитку лінгвістичного компонента АКК учнів старшої школи з використанням *Edpuzzle* або *Quizlet*.

Тема уроку: Past Tenses (Минулий час)

Мета відеоуроку: Закріплення знань про різні види минулого часу в англійській мові та їх застосування у контексті реальних ситуацій.

Етапи уроку:

1. Вступ (3 хвилини):

Короткий огляд теми уроку: минулі часи в англійській мові. Визначення різниці між Past Simple, Past Continuous, Present Perfect і Past Perfect.

Теоретичний матеріал (10 хвилин): Past Simple: використання для завершених дій у минулому. Past Continuous: опис тривалих дій, які відбувалися у певний момент у минулому. Present Perfect: дії, що мають зв'язок з теперішнім моментом. Past Perfect: дії, які сталися до іншої дії в минулому.

Відео супроводжується поясненнями та прикладами на екрані.

2. Практичне завдання (10 хвилин): Учням пропонується пройти тест або виконати вправи на платформі *Edpuzzle* або *Quizlet*. Завдання включають заповнення

пропусків, вибір правильного часу та застосування правильних форм дієслів. Учні повинні самостійно виконати завдання вдома, переглядаючи відеоурок і застосовуючи знання.

3. Підсумки та обговорення (5 хвилин): Після виконання вправ учні повинні обговорити результати в класі: пояснити свої вибори і помилки. Вчитель надає фідбек, виправляє помилки та задає додаткові питання для перевірки розуміння.

Методика проведення уроку з використанням засобів «Flipped Learning» в цьому прикладі допомагає учням ознайомитися з теорією вдома через відеоурок. Такий підхід зменшує суттєво кількість часу, витраченого на пояснення теорії під час уроку.

Використовувати отримані знання в практичних вправах і обговореннях під час уроку сприяє глибшому засвоєнню матеріалу. Це дає змогу учням активно працювати з матеріалом, закріплюючи навички та підвищуючи їх мотивацію до навчання.

На уроках англійської мови найбільш ефективно й часто вчителі використовують застосунок «Kahoot!». Застосунок дозволяє вчителю створювати інтерактивні тести, які учні виконують вдома, а потім під час уроку обговорюють помилки та правильні відповіді. Учні можуть проходити вікторини на тему граматики, лексики або культурних аспектів англійськомовних країн. Учні самостійно опрацьовують матеріал, а класний час використовують для активної дискусії та практичних завдань, таких як групові ігри та рольові вправи.

Ігрова платформа «Kahoot!» може стати потужним інструментом на аудиторному етапі перевернутого навчання. Вона дозволяє інтерактивно перевіряти знання учнів після того, як вони самостійно ознайомилися з матеріалом за допомогою онлайн-ресурсів. Використовуючи інструменти перевернутого навчання, учні самостійно вивчають тему вдома, наприклад, через відеоуроки або інші цифрові ресурси. Після самостійного вивчення теми в класі організовується сесія на платформі Kahoot. Вчитель створює вікторину, що містить питання за темою, яку учні вивчали. Питання можуть бути різного типу: множинний вибір, істина/неправда, заповнення пропусків. Наприклад, у контексті вивчення англійської мови, вчитель

може поставити запитання на граматику, лексику або культурні аспекти. В класі учні відповідають на питання через свої пристрої (телефони, планшети, ноутбуки), що дозволяє не тільки перевірити їх знання, але й робить урок більш динамічним і цікавим. Результати обговорюються в класі, що дає змогу аналізувати помилки і детальніше розбирати складні питання. Ігрові елементи, такі як змагання за бали і лідерські позиції, стимулюють учнів до активного навчання та покращують їх зацікавленість у предметі.

Приклади запитань для «Kahoot!»:

Для теми «Земельні ресурси та сталий розвиток»: Яка з наведених практик є сталим способом ведення сільського господарства?

Для теми «Граматики англійської мови»: Виберіть правильну форму дієслова в цьому реченні: *She _____ to the store every Saturday.*

Таким чином, «Kahoot!» допомагає активізувати процес навчання, зробити його більш інтерактивним та захоплюючим для учнів, сприяючи глибшому засвоєнню матеріалу.

Використання на уроках застосунків «Edpuzzle», «Flipgrid», «Quizlet» допомагає закріпити новий матеріал, створювати відео-відповіді на різноманітні питання або ситуації для розвитку навичок говоріння, створювати власні відеопроєкти або проводити дискусії щодо теми відео, перегляд відео та інтерактивного тестування, записувати власні думки і коментарі до обговорення, активно взаємодіяти з матеріалом і одночасно поглиблювати розуміння соціокультурних аспектів англійськомовних країн через практичні вправи та дискусії.

Під час уроків учні отримують можливість взаємодіяти один з одним через обговорення відео, зворотний зв'язок та активне використання мови в реальних ситуаціях. Вчителі можуть створювати спеціальні набори карток для кожної теми чи одиниці навчання. Вчитель може завантажити ресурси, відеоуроки, презентації та завдання для самостійної роботи учнів в Google Classroom. Учні отримують доступ до навчальних матеріалів і можуть працювати в своєму темпі вдома, а на уроці займаються практичною діяльністю, що сприяє глибшому засвоєнню мови. Ці застосунки дозволяють максимально ефективно організувати перевернуте навчання,

даючи учням можливість самостійно вивчати теоретичні матеріали вдома і активно застосовувати їх на уроці через практичні завдання та взаємодію з іншими учнями.

Методика використання засобів «Flipped learning» для розвитку АКК учнів старшої школи передбачає *декілька етапів*.

1-й етап. Підготовка матеріалів (до уроку).

Мета: Учні повинні ознайомитися з навчальним матеріалом вдома, щоб бути готовими до активної участі під час заняття.

Методичні прийоми:

Відеоуроки: Використання коротких відео, що знайомлять учнів із культурними аспектами англомовних країн (наприклад, свята, традиції, соціальні норми). Це може бути відео, що показує типове американське або британське святкування, або пояснення культурних різниць, таких як правила етикету.

Інтерактивні завдання: Включення в онлайн-ресурси, де учні можуть працювати з текстами, задавати питання про культурні відмінності або аналізувати історичні події, що визначають сучасні соціокультурні контексти.

2-й етап. Активна робота в класі

Мета: Перевести знання та навички учнів з теоретичного рівня у практичний, де учні обговорюють культурні теми та взаємодіють у групах.

Методичні прийоми:

Дискусії та дебати: Після перегляду відео та виконання завдань вдома, учні обговорюють культурні питання. Наприклад, порівнюють соціальні традиції в англомовних країнах та Україні, вивчають, як різні соціальні норми можуть впливати на взаємодію між людьми.

Рольові ігри: Учні можуть втілювати роль іноземців у різних ситуаціях, таких як подорож, ділова зустріч або святкування, де вони повинні застосовувати соціокультурні знання.

3-й етап. Рефлексія та закріплення.

Мета: Підсумувати вивчене та застосувати його в контексті реального життя.

Методичні прийоми:

Рефлексивні завдання: Після активної роботи в класі учні повинні записати або обговорити, як отримані знання допоможуть їм у реальних ситуаціях. Наприклад, як можна адаптуватися до культурних відмінностей при спілкуванні з носіями мови.

Тематичні тести: Проведення онлайн-тестів, що дозволяють перевірити розуміння матеріалу, отриманого під час уроку, і закріпити знання.

4. Застосування знань в реальному житті.

Мета: Учні повинні практично застосувати отримані соціокультурні знання в умовах, наближених до реальних.

Методичні прийоми:

Віртуальні або реальні проекти: Створення учнями проектів на теми, пов'язані з англійськими культурами, наприклад, підготовка презентацій про святкові традиції або соціальні норми в різних країнах.

Залучення в комунікацію з носіями мови: організація онлайн-спілкування з учнями інших країн або участь у культурних обмінах, де учні можуть застосовувати отримані знання в реальному соціокультурному контексті.

Цей підхід дозволяє зробити навчання більш інтерактивним і реалістичним, розвиваючи у учнів здатність адаптуватися до різних соціокультурних середовищ і забезпечуючи глибше розуміння культури англійських країн через практичні завдання.

Рисунок 2.7 – Використання блогів у розвитку АКК учнів старшої школи

Використання *блогів* у розвитку АКК учнів старшої школи є ефективним методом для розвитку мовленнєвих навичок, соціокультурної компетентності та інтеграції технологій у навчальний процес.

Нижче наведено методика використання блогів у межах перевернутого навчання для учнів 10 класу.

Методика впровадження блогів у навчальний процес:

1. Передурочний етап: ознайомлення з темою через блоги (учні отримують посилання на блоги англійською мовою, де автори обговорюють відповідну тему, наприклад, подорожі, культурні традиції, екологію; завдання можуть включати: читання конкретного запису в блозі; ключові ідеї або нова лексика; аналіз стилю написання або інтонації тексту; підготовка власних коментарів: (учні пишуть англійською короткі коментарі до записів блогу, відображаючи свої думки або ставлячи питання автору).

2. На уроці відбувається:

Обговорення у групах (учні обговорюють інформацію, знайдену в блогах, та діляться своїми думками);

Імітація створення блогу (учні працюють в групах для створення власного запису в блозі на задану тему. Це можуть бути теми про локальні традиції, важливі для них події або навіть вигадані подорожі);

Словникова робота (використання знайденої лексики для вправ на розширення словникового запасу).

3. Післяурочний етап: створення власних блогів (учні публікують свої записи у класному блозі або платформі (наприклад, Google Classroom, Edmodo, Blogger); перехресне читання та взаємодія (учні коментують записи однокласників, використовуючи питання або власні ідеї для розширення дискусії); фідбек від учителя (учитель коментує записи та комунікацію учнів, акцентуючи увагу на мовленні, структурі тексту та соціокультурних аспектах).

Учні можуть використовувати різні платформи *Edublogs*, на якій можуть створювати записи та взаємодіяти, *Padlet* для розміщення коротких текстів і обговорень, *Blogger/WordPress* для створення більш професійних блогів.

культурним контекстом (наприклад, "Thank you" у США та способи подяки в Україні).

2. Основна частина уроку (15 хвилин):

Інтерактивна гра: учні працюють у групах над Wordwall-завданням "Quiz Show". Запитання: Як привітатися в різних культурах? Які фрази є типовими для подяки? Групи отримують бали за правильні відповіді.

Дискусія на основі результатів: учні обговорюють, чому певна фраза вважається ввічливою в одній культурі, але може бути незрозумілою в іншій.

3. Заключна частина уроку (10 хвилин):

Wordwall-гра "Fill in the Gap": учні доповнюють діалоги між представниками різних культур, використовуючи вивчену лексику. Вчитель організовує рефлексію: які культурні особливості здивували учнів і чому?

4. *Очікувані результати:* учні ефективніше засвоять соціокультурні відмінності у спілкуванні; закріплять нову лексику та навички спілкування; зрозуміють, як різні культурні аспекти впливають на спілкування.

Переваги використання застосунку *Wordwall* для розвитку АКК стосуються забезпечення інтерактивності і залучення всіх учнів до процесу, можливості миттєвого зворотного зв'язку, командної роботи та розвитку критичного мислення. *Wordwall* дозволяє створювати різноманітні інтерактивні завдання, які можуть бути адаптовані до будь-якої теми уроку.

Наступний приклад демонструє методичні прийоми використання інтерактивної онлайн-дошки *Google Jamboard* під час вивчення теми «Sustainable Living».

Етапи роботи:

1. Домашнє завдання («Flipped learning»): переглянути відео про сталий спосіб життя («Sustainable Living»), звертаючи увагу на нову лексику та ідеї; заповнити Google Form із запитаннями про незрозумілі моменти або враження.

2. Діяльність на уроці:

Підготовка Jamboard:

Слайд 1: Додати питання для мозкового штурму, наприклад: *"Які переваги сталого способу життя?"*

Слайд 2: Створити завдання для класифікації, наприклад: *"Розподіліть звички сталого життя на категорії: 'Особисті дії', 'Дії громади', 'Дії уряду'."*

Слайд 3: Додати завдання для дебатів, наприклад: *"Чи доступний сталий спосіб життя для кожного?"*

Розподіл учнів: Поділити клас на групи та призначити кожній групі конкретний слайд.

3. Виконання завдання:

Мозковий штурм: учні використовують стікери на слайді 1, щоб додати свої ідеї. Кожен учень повинен додати щонайменше дві думки. На слайді 2 учні перетягують стікери в відповідні категорії, працюючи разом.

Дебати: На слайді 3 учні формулюють аргументи «за» і «проти», використовуючи стікери різного кольору.

4. Роль учителя: Учитель спостерігає за роботою учнів у реальному часі через Jamboard, дає поради та координує обговорення.

5. Результат: Після завершення завдань усі групи презентують свої слайди, пояснюють ідеї та обговорюють висновки.

Інтерактивна дошка Jamboard дозволяє учням розвивати англійські комунікативні навички, співпрацювати в команді та опрацьовувати тему на більш глибокому рівні.

У контексті перевернутого навчання, такі платформи, як «*Google Classroom*» або «*Canvas*», мають функції для створення обговорень («*Discussion*»), що можуть бути використані для взаємооцінювання учнів. *Наприклад:*

Тема: Оцінювання дебатів на тему «*Social Media and its Influence on Society*»

1. Інструкції для учнів:

Після проведення дебатів у класі, кожен учень повинен поділитися своїм поглядом на тему "Social Media and its Influence on Society". Під час обговорення учні повинні надавати свої коментарі щодо аргументів однокласників, оцінюючи їхню логіку, обґрунтування та застосування англійської мови.

2. Кроки для учнів:

Крок 1: Напишіть свою думку на тему (від 200 слів).

Крок 2: Перегляньте публікації принаймні двох однокласників.

Крок 3: Напишіть конструктивні коментарі до кожної публікації (поясніть, що вам сподобалося, де є місце для покращення, і як ви б доповнили їхні аргументи).

Крок 4: Поставте оцінку за 5-бальною шкалою за критеріями: логіка, використання доказів, граматики, лексики.

Критерії оцінювання: логічність та чіткість аргументів; використання прикладів і доказів; правильність та різноманітність лексики; орфографія та граматики.

3. Використання функції взаємооцінювання: У платформі Canvas або Google Classroom учні можуть ставити свої оцінки за кожен з критеріїв і надавати зворотний зв'язок. Це дозволяє учням зрозуміти, де вони можуть покращити свої навички, а також забезпечує більш глибоке розуміння обговорюваної теми.

Переваги цього застосунку: створення середовища для активної взаємодії учнів; можливість удосконалення комунікативних навичок за рахунок аналізу і коментування робіт однокласників; розвиток критичного мислення, адже учні мають оцінювати та аналізувати роботи інших. Це також дозволяє вчителю отримати більш детальну картину про рівень розуміння матеріалу учнями, а також їхнє вміння аргументувати свою думку та давати конструктивну критику.

Отже, методика розвитку АКК учнів старшої школи базується на інтеграції різноманітних підходів, методичних прийомів та засобів «Flipped learning», які дозволяють розвивати комунікативні навички та вміння учнів спілкуватися англійською мовою в різних соціокультурних контекстах.

2.3 Експериментальна перевірка ефективності методики розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped learning»

Організація експериментальної роботи передбачала розроблення програми і методики проведення експерименту на уроках англійської мови в старшій школі (учні 10 класу).

Наше дослідження проводилось на базі Хмельницької спеціалізованої загальноосвітньої школи № 1 та охоплювало три взаємопов'язаних етапи: константувальний, формувальний та узагальнювальний. В педагогічному експерименті взяли участь 24 учні старшої школи, яких було поділено на 2 групи: 13 учнів увійшли до експериментальної групи (ЕГ), 11 учнів залишилися у контрольній групі (КГ).

Відповідно до методики проведення експерименту на констатувальному етапі було проведено попереднє опитування та діагностику розвиненості АКК учнів старшої школи. Було проведено тестування та усне опитування учнів.

Діагностика розвитку АКК учнів 10 класу є важливим етапом у навчальному процесі, оскільки дозволяє визначити рівень мовних і комунікативних навичок учнів. Для цього використовуються різні методи та інструменти, які оцінюють не лише мовні знання, а й здатність учнів ефективно використовувати мову в різних комунікативних ситуаціях.

1. Тестування - це основний інструмент для вимірювання рівня розвитку АКК. Тести можуть включати: лексико-граматичні вправи, що оцінюють знання учнями граматичних структур, лексики та їх здатність використовувати ці елементи в мовленні; тести на розуміння прочитаного і слуханого текстів, що дозволяє оцінити рівень сприйняття англійської мови на слух та здатність учнів витягувати ключову інформацію; письмові завдання, де учні можуть продемонструвати вміння писати звіти, есе, листи тощо.

2. Оцінка усного мовлення. Оскільки АКК охоплює і монологічне, і діалогічне мовлення, важливо перевіряти, наскільки учні здатні виразно та логічно висловлювати свої думки на англійській мові. Для цього використовуються: інтерв'ю

та співбесіди, на яких учні відповідають на запитання, ведуть діалог з викладачем або один з одним; рольові ігри та дискусії, що дозволяють оцінити здатність учнів до аргументованого мовлення та використання англійської мови у реальних ситуаціях;

3. Аналіз письмових робіт. Оцінка письмових робіт є важливою складовою діагностики, адже вона дозволяє визначити рівень грамотності учнів у письмовій формі, оцінити здатність учнів до логічного побудови тексту, використання відповідних мовних засобів (лексика, граматики, стилістика).

4. Ситуативні вправи. Для перевірки розвитку АКК можна створювати ситуації, що імітують реальні життєві обставини (наприклад, замовлення в ресторані, інтерв'ю на роботу), в яких учні повинні показати, як використовують англійську мову для досягнення певної комунікативної мети.

5. Самооцінка та взаємооцінка. Самооцінка та взаємооцінка дають можливість учням самостійно проаналізувати свій рівень знань та навичок, а також оцінити виступи своїх однокласників. Цей метод сприяє розвитку рефлексії та допомагає учням виявляти свої слабкі місця для подальшого вдосконалення.

6. Формувальна оцінка. Це постійний процес, який включає регулярні перевірки та фідбек під час навчального процесу. Оцінка здійснюється на основі виконаних завдань, уроків, проектів і групових робіт, що дозволяє виявити прогрес і адаптувати методи навчання до потреб кожного учня.

У комплексі ці методи дозволяють отримати повну картину рівня розвитку АКК учнів 10 класу, і визначити напрями для подальшої роботи в навчальному процесі.

Критеріями оцінювання розвитку АКК учнів слугували такі показники.

Мовна точність (граматика, лексика, вимова):

12 балів – Повністю правильне використання мовних конструкцій, без помилок у граматиці та лексичному виборі, чітка вимова.

10-11 балів – Малі помилки, які не впливають на загальне розуміння.

7-9 балів – Помилки, що інколи ускладнюють розуміння, але загальний зміст переданий.

4-6 балів – Часті помилки, які заважають чіткому розумінню.

1-3 бали – Багато помилок, що ускладнюють спілкування.

Аргументація (здатність вибирати мовні форми залежно від соціальних норм, ролей учасників спілкування та ситуації, здатність до розуміння культурних відмінностей та відповідне використання мови для збереження соціальних і культурних норм; розуміння специфіки комунікації в англomовних країнах, таких як соціальні норми, етикет, звичаї).

12 балів – Дуже логічна та чітка аргументація з переконливими прикладами, учень вміло розвиває тему.

10-11 балів – Добре аргументована точка зору, але деякі аргументи потребують покращення.

7-9 балів – Аргументація є, але інколи не досить сильна або недостатньо розвинута.

4-6 балів – Мало аргументів, важко зрозуміти точку зору.

1-3 бали – Відсутність чіткої аргументації, труднощі з поясненням думки.

Здатність до взаємодії (активність у спілкуванні, слухання, відповідь на питання вміння організувати висловлювання, щоб воно було логічним, зв'язним і зрозумілим, використання переходів, з'єднувальних слів, а також здатність підтримувати тему протягом розмови; здатність знаходити альтернативні варіанти, коли відсутня необхідна лексика або структура для вираження думки; вміння з'ясувати непорозуміння через уточнення, перефразування, запитання, використання жестів, міміки, інтонації для підкріплення мовленнєвого повідомлення та забезпечення кращого розуміння):

12 балів – Активна участь, відповіді на запитання чіткі, ведення діалогу на високому рівні.

10-11 балів – Активна участь, але інколи не завжди чітка або повна відповідь.

7-9 балів – Участь є, але не завжди лінійна або чітка.

4-6 балів – Участь обмежена, труднощі в підтримці діалогу.

1-3 бали – Пасивність у діалозі, відсутність відповідей на запитання.

Креативність та актуальність (новизна ідей, релевантність до ситуації):

12 балів – Оригінальні, цікаві ідеї, які повністю відповідають контексту.

10-11 балів – Ідеї відповідні, але не дуже оригінальні або актуальні.

7-9 балів – Стандартні ідеї, з деякими відхиленнями від теми.

4-6 балів – Обмежена кількість ідей, які не зовсім відповідають ситуації.

1-3 бали – Ідеї не відповідають контексту або є неактуальними.

Співпраця з іншими учасниками:

12 балів – Високий рівень співпраці, учень активно слухає та взаємодіє з іншими.

10-11 балів – Співпраця є, але інколи недостатньо активна.

7-9 балів – Співпраця є, але з перервами, недостатня участь.

4-6 балів – Співпраця слабка, часто не відповідає на коментарі інших.

1-3 бали – Відсутність співпраці, мовчання або агресивне ставлення.

За результатами виконання завдань визначено три рівні розвитку: низький, середній та високий. Загальна оцінка за 12-бальною шкалою:

11-12 балів – Високий рівень АКК,

9-10 балів – Середній рівень, потребує покращення в плані аргументації та взаємодії.

3-6 балів – низький рівень, учень потребує додаткової практики та корекції мовних навичок.

Оцінювання учнів у рольових іграх та дискусіях можна здійснити за кількома критеріями: мовна точність (правильність використання граматичних структур, лексики та синтаксису, вимова, інтонація і акцент, зокрема під час виконання рольових завдань); аргументація (учні повинні вміти логічно обґрунтувати свою думку, використовувати переконливі аргументи та приклади; оцінюється здатність обґрунтовувати позицію, дотримуючись логічної послідовності); здатність до взаємодії (оцінюється рівень участі учня у спілкуванні, здатність слухати і відповідати на запитання; враховуються навички комунікації, такі як активне слухання, підтримка діалогу та вміння задавати уточнюючі питання); креативність та актуальність контенту (оцінюється, наскільки учень здатен генерувати нові ідеї або використовувати нестандартні підходи до обговорюваної теми; важливо, щоб відповіді були оригінальними і відповідали контексту ситуації; співпраця з іншими

учасниками (враховується, наскільки добре учень працює в команді під час рольової гри або дискусії; оцінюється здатність до ведення конструктивного діалогу з іншими учасниками).

Такий підхід до оцінювання дозволяє чітко відслідковувати розвиток різних аспектів АКК учнів, зокрема їх здатність до аргументованого мовлення, мовної точності, співпраці та участі в реальних комунікативних ситуаціях.

Кожне правильно виконане завдання оцінювалося у 10 балів, отже відповівши правильно на усі учень може отримати 70 балів. У таблиці 2.3. наведено шкалу переведення балів

Таблиця 2.3 – Співвіднесення балів за виконане завдання із дванадцятибальною шкалою

Рівень	Бали
Низький рівень (3-6 балів)	1-35 балів
Середній рівень (7-9 балів)	35-60 балів
Високий рівень (10-12 балів)	60-70 балів

З'ясування реального стану розвитку АКК учнів старшої школи за визначеними критеріями і показниками дало змогу констатувати, що переважає низький рівень (табл. 2.4.)

Таблиця 2.4 – Рівні розвитку АКК учнів старшої школи (констатувальний етап експерименту)

Компонент Критерій	Групи	Рівні та кількість учнів (КУ)					
		Високий (10-12 балів)		Середній (7-9 балів)		Низький (3-6 балів)	
		КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%
Лінгвістичний (знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань в усному і писемному мовленні)	КГ (11)	1	9,09 %	4	36,36 %	6	54,55 %
	ЕГ (13)	1	7,69 %	5	38,46 %	7	53,85 %
Соціокультурний (обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; здатність адаптувати мовлення відповідно до ситуації спілкування, соціальних норм, стилю і контексту)	КГ (11)	1	9,09 %	4	36,36%	6	54,55 %
	ЕГ (13)	2	15,38 %	5	38,46 %	6	46,16 %
Стратегічний (уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації)	КГ (11)	1	9,09 %	5	45,45 %	5	45,46 %
	ЕГ (13)	2	15,38 %	4	30,77 %	7	53,85 %
Загалом	КГ (11)	1	9,09 %	4	36,36 %	6	54,55 %
	ЕГ (13)	2	15,38 %	5	38,46 %	6	46,16 %

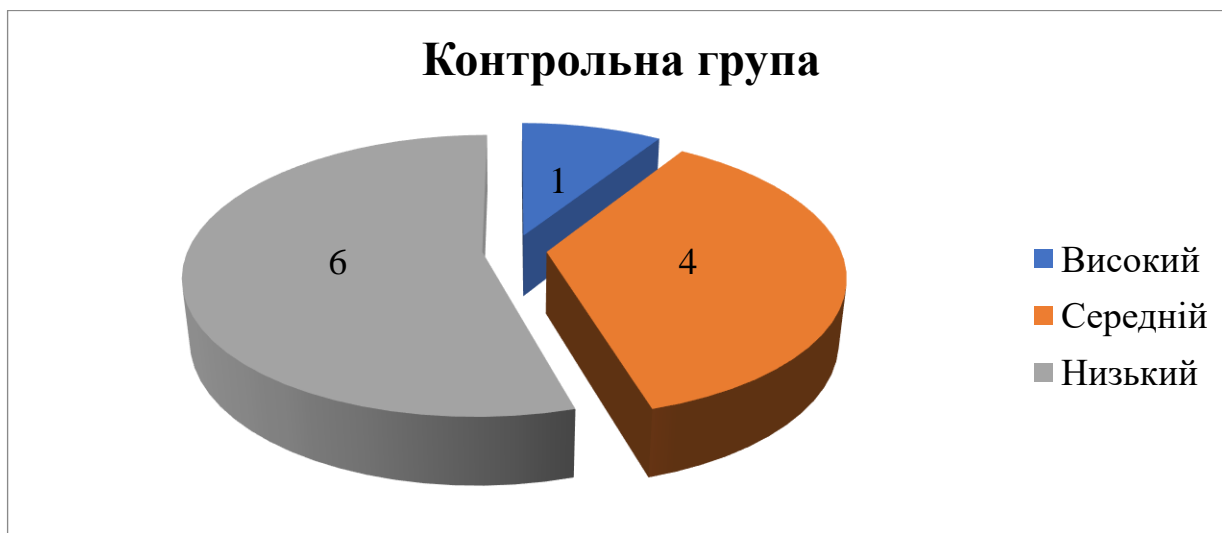

Рисунок 2.9 – Рівень розвитку АКК учнів в контрольній групі на початку експерименту

Рисунок 2.10 – Рівень розвитку АКК в експериментальній групі на початку експерименту

Результати підрахування середнього балу в обох групах перед формувальним етапом експерименту показали, що середнє значення в КГ становить 55,4 балів, в ЕГ – 56,6. Це засвідчує приблизно однаковий рівень знань. За шкалою переведення балів у дванадцятибальну систему встановлено, що в ЕГ показник середнього балу – 8,5, а КГ – 8,0.

Відображені результати переконують нас у необхідності внесення методичних коректив у процес розвитку АКК учнів старшої школи, зокрема за рахунок використання засобів «Flipped learning».

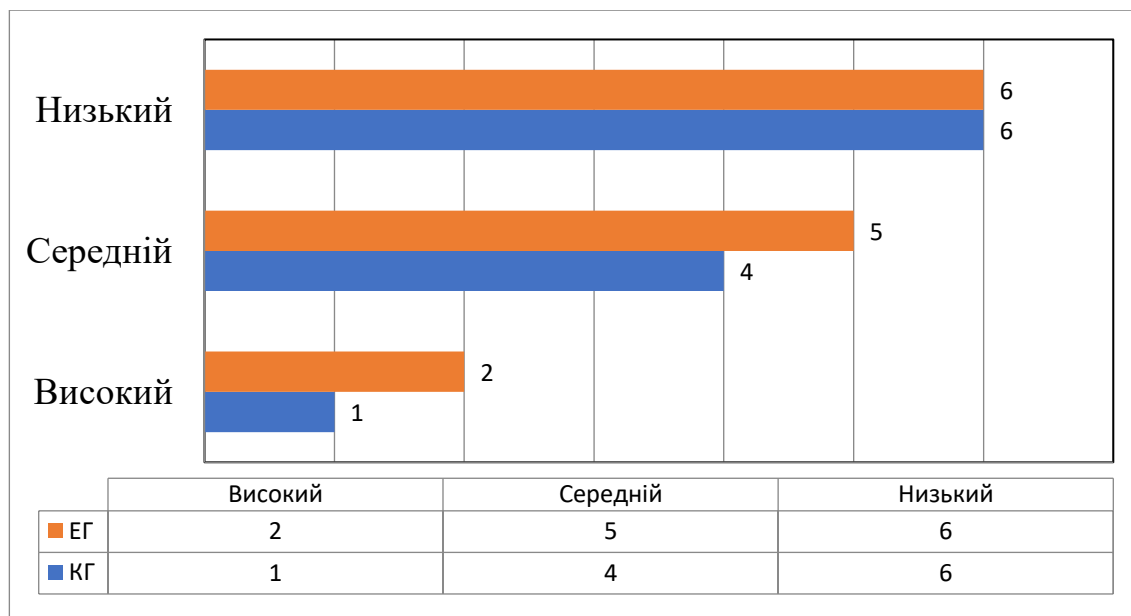

Рисунок 2.11 – Порівняння результатів на визначення рівня розвитку АКК учнів КГ та ЕГ

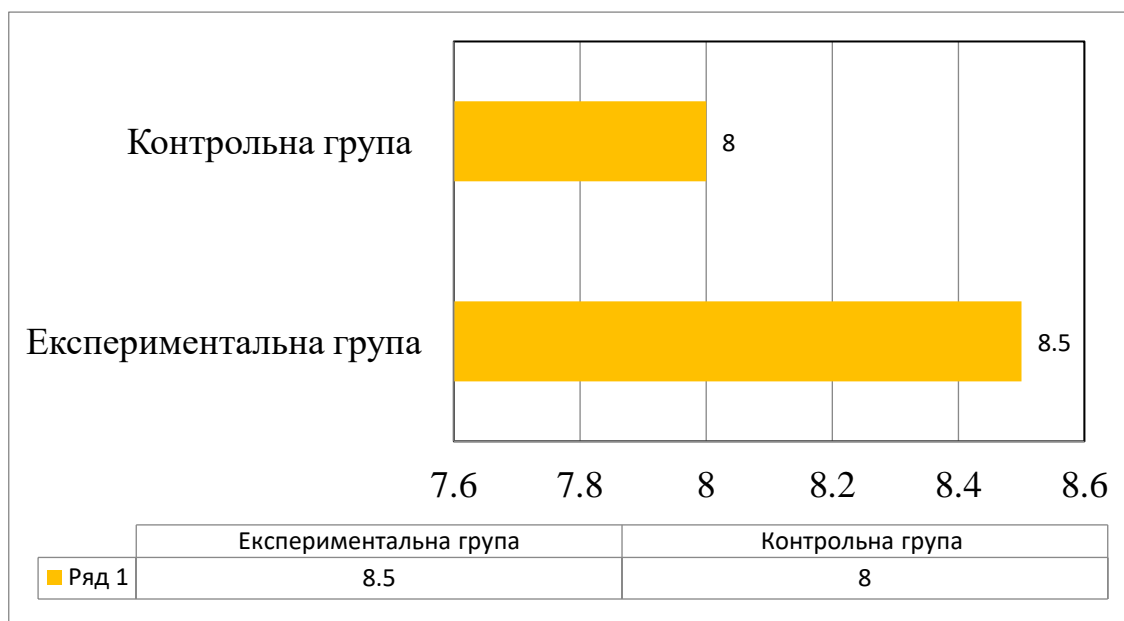

Рисунок 2.12 – Середній бал оцінювання розвитку АКК а учнів старшої школи в обох групах на початку експерименту.

Відповідно до поставлених завдань було розроблено комплекс методичних прийомів, вправ, завдань, які, на нашу думку, покращать та підвищать рівень АКК учнів старшої школи за допомогою засобів «Flipped learning».

У Таблиці 2.5 – Динаміка рівнів розвитку АКК учнів старшої школи за результатами дослідно-експериментальної роботи (формульальний етап експерименту) представлено узагальнені результати

Критерії	Групи	Рівні в та кількість учнів (КУ)					
		Високий (10-12 балів)		Середній (7-9 балів)		Низький (3-6 балів)	
		КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%
Лінгвістичний (знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань в усному і писемному мовленні)	КГ (11)	1	9,09 %	6	54,55 %	4	36,36 %
	ЕГ (13)	7	53,85%	4	30,77%	2	15,38 %
Соціокультурний (обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; здатність адаптувати мовлення відповідно до ситуації спілкування, соціальних норм, стилю і контексту)	КГ (11)	2	18,18 %	5	45,46 %	4	36,36 %
	ЕГ (13)	6	46,16 %	5	38,46 %	2	15,38 %
Стратегічний (уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації)	КГ (11)	1	9,09 %	6	54,55 %	4	36,36 %
	ЕГ (13)	6	46,16%	5	38,46 %	2	15,38 %
Загалом	КГ (11)	1	9,09 %	6	54,55 %	4	36,36 %
	ЕГ (13)	6	46,16%	5	38,46%	2	15,38%

У вигляді діаграми на рисунку також представлено рівні розвитку АКК учнів старшої школи за результатами дослідно-експериментальної роботи (формувальний етап експерименту) (Рисунок 2.13).

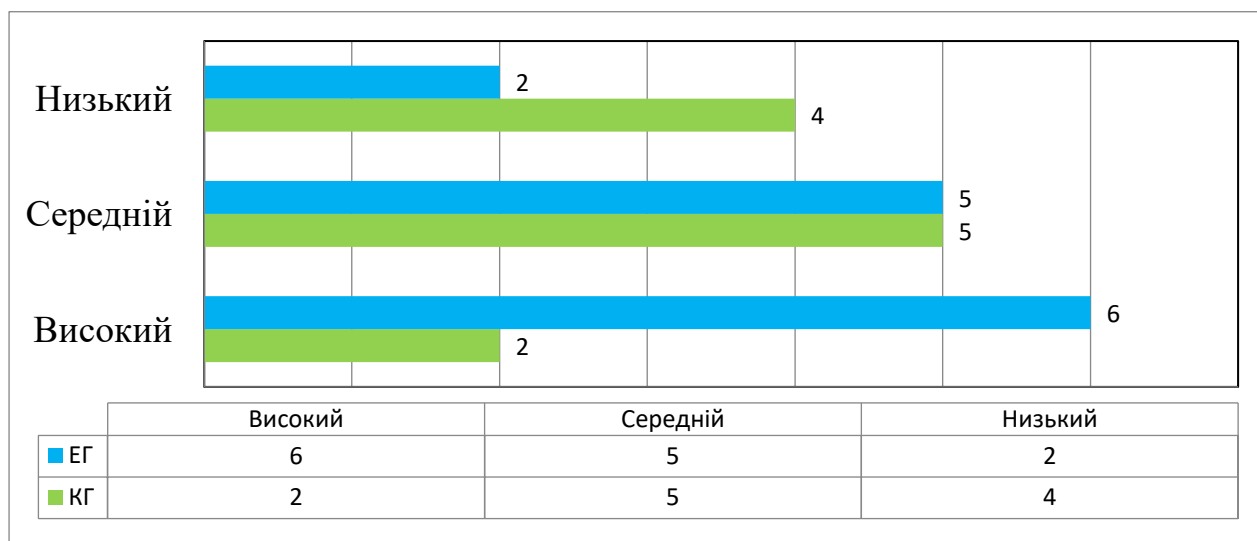

Рисунок 2.13 – Рівень розвитку АКК за результатами дослідно-експериментальної роботи (формувальний етап експерименту)

Рисунок 2.14 – Рівень розвитку АКК учнів старшої школи в контрольній групі після експерименту.

Згідно з результатами виконання завдань учнями контрольної групи, високий рівень розвитку АКК учнів старшої школи і мають 9,10 % учнів, середній – 54,54 % і низький – 45,45 %. Результати виконання завдань учнями експериментальної групи також продемонстровані у вигляді діаграми на рисунку.

Рисунок 2.15 – Рівень розвитку АКК учнів старшої школи в експериментальній групі після експерименту.

Так, після проведення експерименту високий рівень розвитку АКК мають 53,85 % учнів, середній – 30,77 % і низький – лише 15,38 %.

Таблиця 2.6 – Динаміка рівнів розвитку АКК учнів старшої школи за результатами дослідно-експериментальної роботи (загальні результати)

Групи	Етапи експерименту	Рівні та кількість учнів (КУ)					
		Високий		Середній		Низький	
		КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%
КГ (11)	Констатувальний	1	9,09 %	4	36,36 %	6	54,55 %
	Формувальний	1	9,09 %	6	54,55 %	4	36,36 %
ЕГ (13)	Констатувальний	2	15,38 %	5	38,46 %	6	46,16 %
	Формувальний	6	46,16 %	5	38,46 %	2	15,38 %

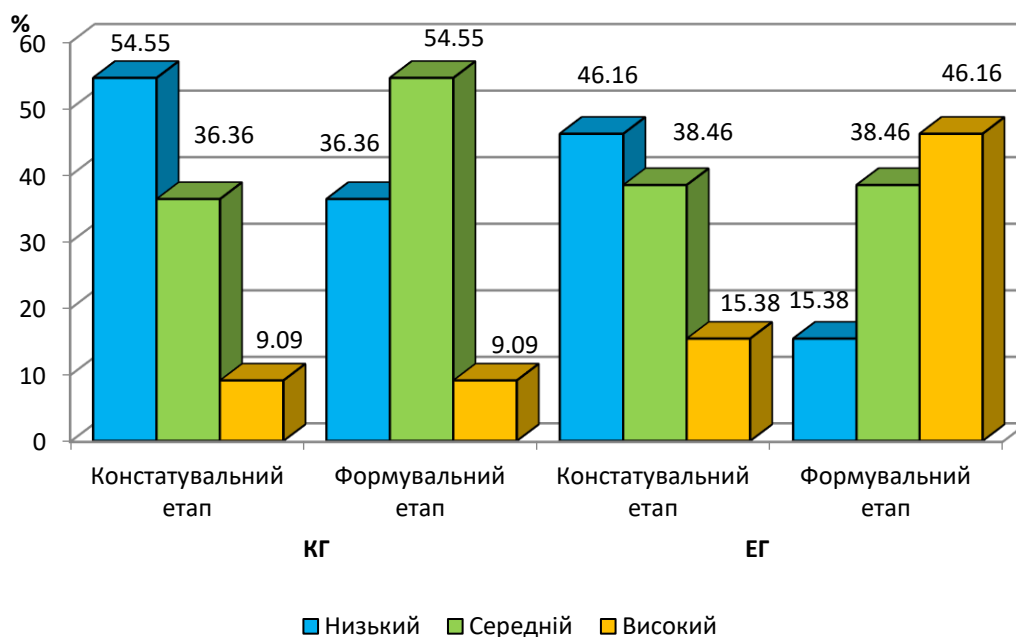

Рисунок 2.16– Динаміка рівнів розвитку АКК учнів старшої школи за результатами дослідно-експериментальної роботи (загальні результати)

У ході роботи здійснено підрахування середніх результатів в обох групах після експерименту. На основі шкали переведення балів встановлено, що в експериментальній групі показник середнього балу оцінювання – 9,0, в той час як в контрольній – 8,0. Отже, середні результати обох груп до та після проведення експерименту представлено у вигляді діаграми на рисунку 2.17

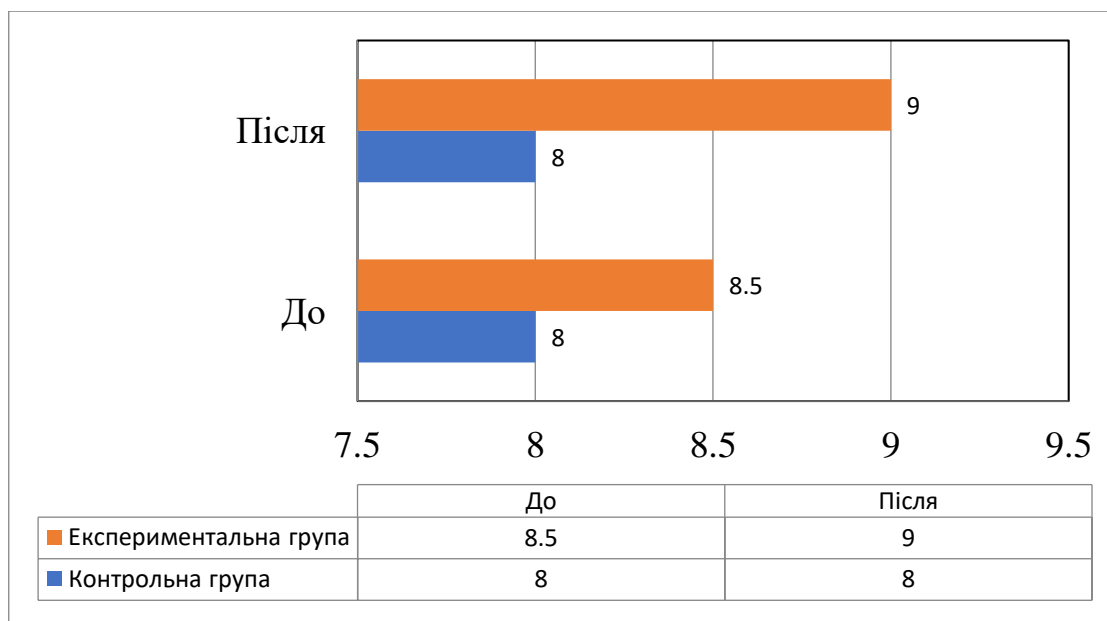

Рисунок 2.17 – Середній бал оцінювання рівнів розвитку АКК учнів старшої школи в обох групах до і після експерименту.

Результати представлені на Рисунок 2.10 демонструють, що середній рівень розвитку АКК учнів старшої школи в експериментальній групі покращився на 1 бал, коли в контрольній групі цей показник підвищився лише на 0,3 бала.

Крім того, для перевірки достовірності отриманих експериментальних даних необхідно підтвердити, що рівні розвитку АКК учнів старшої школи у контрольній та експериментальній групах є неоднаковими. Для підтвердження цього, проведено математичні розрахунки, використовуючи непараметричний критерій Пірсона, χ^2 . З його допомогою знайдено відмінності між двома розподілами та оцінено їх достовірність. Надійність вірогідність результатів становить 95 %.

Вірогідність отриманих результатів перевіримо, застосовуючи критерій χ^2 Пірсона:

нульова гіпотеза H_0 : експериментальна та контрольна вибірки за рівнем розвитку АКК учнів старшої школи за досліджуваним критерієм χ^2 однорідні;

альтернативна гіпотеза H_1 : експериментальна та контрольна вибірки різні за рівнем розвитку АКК учнів старшої школи за досліджуваним критерієм χ^2 .

Основна розрахункова формула критерію χ^2 -квадрат має ось такий вигляд:

$$\chi_{emn}^2 = N \times M \times \sum_{i=1}^L \frac{\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M} \right)^2}{n_i + m_i}, \quad (2.1)$$

N – загальна кількість учнів експериментальної групи;

M – загальна кількість учнів контрольної групи;

n_i – кількість учнів експериментальної групи (ЕГ), які мають середні бали за критеріями високого (n_1), середнього (n_2), низького (n_3) рівнів;

m_i – кількість учнів контрольної групи (КГ), які мають середні бали за критеріями високого (m_1), середнього (m_2), низького (m_3) рівнів;

L – шкала оцінювання, $L = 3$.

Для χ^2 -квадрат критерію рівні значущості оцінені за кількістю ступенів вільності v , що обчислене за формулою:

$$v = (k - 1) \cdot (c - 1), \quad (2.2)$$

де k – кількість вибірок, стовпчиків (груп-2), s – кількість характеристик, за якими відрізняються вибірки, рядків (рівнів оцінювання-3).

Критичні величини $\chi_{кр}^2$ для рівнів значимості $P=0,05$ та $P=0,01$:

$$\chi_{кр}^2_{(0,05)}=5,991 \qquad \chi_{кр}^2_{(0,01)}=9,21$$

Обчисливши усі показники, ми отримали результат 6,1914.

Отриманий результат 6,1914 має більше значення за табличне (5,991).

Отже, можемо підтвердити гіпотезу про те, що рівень розвитку АКК учнів старшої школи в експериментальній групі є вищим за рівень учнів в контрольній групі.

Відповідно до результатів проведення експерименту, можемо зробити висновок, що обґрунтовані та апробована методика використання засобів «Flipped learning» для розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи є ефективною у використанні на уроках англійської мови. Мети досягнуто, поставлені завдання виконані, гіпотезу підтверджено.

2.4 Методичні рекомендації щодо використання засобів «Flipped learning» для розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи

Методика розвитку АКК за допомогою «Flipped Learning» набуває популярності в сучасній освіті. Цей підхід передбачає зміну традиційної моделі навчання, де учні спочатку ознайомлюються з теоретичним матеріалом вдома (завдяки відео, онлайн-урокам або іншому контенту), а потім на уроці активно взаємодіють з ним через практичні завдання, дискусії або проектну роботу. Це сприяє розвитку мовної компетентності учнів у реальних ситуаціях, дозволяючи їм активно використовувати мову, а не лише пасивно сприймати інформацію. Окремі переваги використання засобів «Flipped Learning» стосуються таких аспектів:

1. *Індивідуалізація навчання.* Перевернуте навчання дозволяє кожному учневі працювати зі своїм темпом, оскільки теоретичний матеріал (лекції, відео, тексти) можуть бути переглянуті будь-який час вдома. Це особливо корисно для розвитку

комунікативних навичок, оскільки учні отримують більше часу для підготовки до уроку, що дозволяє зменшити стрес під час практичних занять. Таким чином, учні з різним рівнем володіння мовою можуть освоювати матеріал і працювати над своїми слабкими місцями.

2. *Активізація мовлення.* Під час уроку, коли учні вже ознайомлені з матеріалом, основна увага приділяється комунікаційним вправам. Це можуть бути групові обговорення, рольові ігри, дебати, проектні роботи. Учні отримують можливість застосовувати мовні знання у реальних комунікативних ситуаціях, практикуючи монологічне і діалогічне мовлення. Оскільки навчальний процес переорієнтований на практичні завдання, учні активно використовують англійську мову, що дозволяє значно покращити їхні мовні навички.

3. *Залучення технологій.* Для ефективного використання засобів «Flipped Learning» важливо використовувати різноманітні технологічні ресурси, такі як онлайн-платформи для навчання (наприклад, Moodle, Google Classroom), де можна створювати відеоуроки, інтерактивні завдання та тестування. Це дає можливість учням переглядати матеріали, виконувати вправи, і отримувати зворотний зв'язок у реальному часі. Використання онлайн-ресурсів сприяє формуванню вміння працювати з інформацією, що є важливим аспектом комунікативної компетентності.

4. *Підвищення мотивації учнів.* Завдяки методиці «Flipped Learning» учні можуть більш активно залучатися до навчального процесу, оскільки вони не просто слухають лекцію, а беруть участь у створенні контексту для навчання. Мотивація учнів значно зростає, коли вони мають змогу обговорювати вивчене в групах, практикувати мовлення в реальних ситуаціях, отримувати зворотний зв'язок і працювати над своїми помилками в безпечному середовищі.

5. *Розвиток критичного мислення учнів.* Крім розвитку комунікативних навичок, «Flipped Learning» сприяє розвитку критичного мислення учнів. Вони повинні аналізувати та інтерпретувати інформацію, працювати над складанням аргументів, висловлювати свою думку з певної проблеми. Це вміння безпосередньо впливає на рівень комунікативної компетентності, оскільки учні навчаються правильно та логічно будувати свої висловлювання.

«Flipped learning» є потужним методичним інструментом для розвитку АКК учнів старшої школи, оскільки фокусується на активному залученні учнів у навчальний процес та надання можливості гнучко працювати з матеріалом як вдома, так і в класі.

Пропонуємо декілька методичних рекомендацій для ефективного використання цієї технології та її засобів в навчанні англійської мови учнів старшої школи

1. *Підготовка контенту для самостійного вивчення* (домашнє завдання).

Використання мультимедійних матеріалів: використовувати відео, подкасти, статті або презентації для пояснення нових тем чи граматичних структур. Вони мають бути короткими та зрозумілими, щоб учні могли осмислити новий матеріал самостійно. Використання платформ для самоперевірки, зокрема Kahoot, Quizlet, Edpuzzle або Google Classroom, для створення тестів, які дозволять учням перевіряти свої знання після перегляду матеріалу. *Приклад:* Учні переглядають відео про використання нових фраз в повсякденному спілкуванні (наприклад, вирази для ведення бізнесу) та відповідають на питання або виконують вправи на Quizlet для закріплення нової лексики.

2. *Використання інтерактивних методів навчання на уроках.* Дискусії та дебати: після того, як учні ознайомились з матеріалом вдома, у класі вони можуть брати участь у дискусіях або дебатах. Теми можуть бути пов'язані з вивченим матеріалом, що сприяє розвитку комунікативних навичок у контексті реального спілкування. Групові завдання та рольові ігри: доцільно створювати ситуації, де учні можуть активно взаємодіяти один з одним, використовуючи нову лексику та граматику. Наприклад, після вивчення лексики на тему «покупки», учні можуть розігрувати рольові ігри, де вони повинні продавати або купувати товари.

Приклад: Після того, як учні вивчили вирази для обговорення планів на майбутнє, вони можуть поділитись своїми планами у групах та порівняти, як це відрізняється від планів їхніх однокласників.

3. *Використання технологій для взаємодії та зворотного зв'язку.* Google Classroom або Padlet: необхідно створити навчальний простір, де учні можуть

взаємодіяти, ставити запитання і отримувати зворотний зв'язок від учителя та однокласників. Наприклад, учні можуть публікувати свої короткі есе або обговорення на англійській мові, а однокласники можуть коментувати та надавати зворотний зв'язок. Відеозаписи учнів: рекомендовано учням записувати свої виступи чи монологи на певну тему, а потім переглядати та аналізувати їх разом із класом.

4. *Активне використання ігрових методів та платформ.* Ігрові платформи Kahoot або Quizizz сприяють заохоченню учнів до інтерактивного навчання. Створення вікторин на основі матеріалу, який вивчався вдома, дозволяє перевірити знання учнів у форматі гри. Пропонуємо надавати учням бонусні бали за активність у виконанні домашніх завдань або участь у онлайн-обговореннях, що сприяє підвищенню мотивації до вивчення англійської мови.

5. *Оцінювання та зворотний зв'язок.* Оцінювання варто здійснювати через самоперевірку, за допомогою платформ Edpuzzle або Google Forms, щоб учні могли самостійно перевіряти свої знання. Це також допоможе вчителю відслідковувати прогрес кожного учня. Важливу роль у розвитку АКК мають персоналізовані коментарі до робіт учнів, що дозволяє кожному отримати індивідуальну допомогу та корекцію помилок.

6. *Час на інтеграцію та роздуми.* Учням необхідно давати час і можливість поділитись своїми думками про вивчений матеріал, дати зворотний зв'язок іншим учням, а також обговорити складні питання або теми. Водночас роздуми і записи учнів можна використати в реальних ситуаціях.

Методика використання засобів «Flipped learning» є ефективним підходом для розвитку АКК учнів старшої школи, оскільки вона стимулює активну участь учнів у навчальному процесі, покращує їхню здатність до самостійної роботи і підвищує рівень їхньої мотивації. Використання інструментів «Flipped learning» дозволяє створити оптимальні умови для практики мовлення, розширення словникового запасу та вдосконалення граматики.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання роботи було вирішено поставлені завдання, рішення яких відображені у нижче наведених узагальненнях.

1. Встановлено, що проблема розвитку англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped learning» залишається недостатньо дослідженою. Більшість наукових робіт присвячена загальним проблемам формування та розвитку комунікативної компетентності учнів старшої школи. Науковці по-різному трактують поняття «англомовна комунікативна компетентність» як процес викладу думок комунікативно-мотивованим, логічно послідовним, складним, досить повним і правильним способом в усній та письмовій формі; як здатність продукувати висловлювання з метою повідомлення інформації або впливу тощо. На основі вивчення праць дослідників з'ясовано, що англомовна комунікативна компетентність учнів старшої школи - це здатність ефективно та відповідно до комунікативних потреб використовувати англійську мову у різних соціальних, культурних та навчальних ситуаціях. Вона є складовою частиною іншомовної комунікативної компетентності, що об'єднує знання, навички, уміння, а також ціннісно-мотиваційні аспекти, які необхідні для розуміння, висловлювання та обміну думками англійською мовою.

2. Визначено компонентну структуру англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи, які містить три компоненти з відповідними критеріями і показниками, а саме: лінгвістичний (знання граматики, лексики, фонетики, орфографії, необхідні для побудови правильних висловлювань; соціокультурний (обізнаність із культурними традиціями, нормами та особливостями носіїв мови; стратегічний (уміння організувати і логічно структурувати мовлення, враховуючи цілі комунікації). Монологічне та діалогічне мовлення є взаємодоповнюваними та взаємопов'язаними компонентами, які формують повну комунікативну компетентність, необхідну для успішного використання англійської мови в різних контекстах. Визначені критерії віддзеркалюють сутнісні ознаки сформованого монологічного та діалогічного мовлення, а також мовні явища.

3. Схарактеризовано найбільш ефективні засоби «Flipped Learning» для розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи: відеоматеріали; інтерактивні онлайн-платформи (наприклад, Google Classroom, Moodle); цифрові навчальні матеріали (електронні підручники, статті); інтерактивні вправи та тести (Kahoot!, Quizlet, Edmodo); мультимедійні презентації; платформи для спільної роботи (Padlet, Trello, Microsoft Teams); соціальні медіа для обговорень та взаємодії (групи у Facebook, Telegram, Discord); платформи відеоконференцій (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet); подкасти та аудіозаписи; віртуальні та доповнені реальності (VR/AR додатки для вивчення мов); хмарні сервіси для доступу до матеріалів у будь-який час (Google Drive, Dropbox) та ін. Ці засоби сприяють гнучкому доступу до навчальних ресурсів, забезпечуючи індивідуалізацію та інтерактивність навчального процесу.

4. Обґрунтовано методика розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped learning» та експериментально перевірено її ефективність. Методика ґрунтована на використанні інтерактивних методів, прийомів навчання у комбінації із засобами «Flipped learning». Методика навчання англomовної комунікації учнів старшої школи базується на комплексному підході, що охоплює не лише мовні навички, але й уміння адаптуватися до різних соціальних контекстів і ефективно спілкуватися у різних ситуаціях. Розвиток англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи засобами «Flipped learning» має поетапний і послідовний характер. Відповідно до результатів проведення експерименту, можемо зробити висновок, що обґрунтовані та апробовані методика використання засобів «Flipped learning» для розвитку англomовної комунікативної компетентності учнів старшої школи є ефективною у використанні на уроках англійської мови. Результати експерименту демонструють, що середній рівень розвитку АКК учнів старшої школи в експериментальній групі покращився на 1 бал, коли в контрольній групі цей показник підвищився лише на 0,3 бала.

5. Розроблено методичні рекомендації щодо використання засобів «Flipped Learning» для формування англomовної комунікативної компетентності учнів старшої

школи. Рекомендації стосуються таких аспектів: підготовка контенту для самостійного вивчення; використання інтерактивних методів навчання на уроках; використання технологій і засобів для взаємодії та зворотного зв'язку; активне використання ігрових методів та платформ; оцінювання та зворотний зв'язок; тайм-менеджмент.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Айзенбарт, М. Я. (2017). Сутність понять «компетентність» і «компетенція» в сучасній науковій парадигмі. *Молодь і ринок*, (3), 88–92.
2. Антонова, О., Поліщук, Н. (2011). *Здоров'я зберігаюча компетентність особистості як наукова проблема (аналіз поняття). Вища освіта у медсестринстві: проблеми і перспективи*: зб. статей всеукр. науково-практ. конф. Житомир: Полісся, 27–31.
3. Бабенко, Л. (2005). *Сутність та зміст підготовки майбутнього вчителя-філолога до професійного самовдосконалення*. Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка і психологія: Чернівці: Рута, (278),13–20.
4. Бібік, Н. М. (2004). Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. У О. В. Овчарук (Ред.), *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи* (с. 47–52). Київ: К.І.С.
5. Бігич, О. Б. (2004). *Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи: Монографія*. Київ: Видавничий центр КНЛУ.
6. Бігич, О. Б. (2014). Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень. У *Колективна монографія* (с. 5–16; 67–74). Київ: Видавничий центр КНЛУ.
7. Бортник, М. М. Монологічне мовлення. Отримано з https://movlennja_bortnuk.RTF
8. Булавка, І. О. (2019). Перевернуте навчання як методика розвитку критичного мислення учнів. *Вісник Харківського університету*.
9. Вацило, О. В. (2015). Методичні принципи навчання іншомовного професійно орієнтованого монологічного мовлення. Отримано з <http://pedpsy.duan.edu.ua/images/stories/Files/2015-1/14.pdf>
10. Вітвицька, С. С. (2006). *Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури*. Київ: Центр навчальної літератури.
11. Вишневський, О. І. (2005). *Діяльність учнів на уроці іноземної мови: Посібник для вчителів*. Київ: Нова школа.

12. Власенко, Л. В. (2021). *Навчання мовленнєвих навичок у старших класах: теорія та практика*.
13. Галузяк, В. М. (2014). *Підготовка майбутніх учителів у контексті особистісно зорієнтованого підходу. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 42(2), 162–169.
14. Гура, Т., Рома, О. (2022). *Діяльнісний підхід у базовій середній освіті: від педагогічної теорії до освітянської практики. Нова українська школа у базовій середній освіті: впевнені кроки Запорізької області*. 26–40.
15. Гресь, А. А. Роль монологічного мовлення у формуванні іншомовної комунікативної компетенції. Отримано з <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/Hres%20.pdf>
16. Дем'яненко, М. Я., Лазаренко, К. А., Мельник, С. В. (1984). *Основи загальної методики навчання іноземним мовам: Теоретичний курс: Навчальний посібник для студентів вузів*. Київ: Вища школа.
17. Дмитренко, К. (2012). *Сутність професійної комунікації у педагогічній освіті*. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, [online] №7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzsp_2012_7_4.
18. Дубасенюк, О. А. (2001). Технологічний підхід до професійно-педагогічної підготовки: пошуки та перспективи. У О. А. Дубасенюк (Ред.), *Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів* (с. 4–12). Житомир: Житомирський державний педагогічний університет.
19. Жосан, О. Е. (2008). *Педагогічний експеримент: навч.-метод. посібник*. Кіровоград: Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського.
20. Заблоцька, О. С. (2008). Компетентність, кваліфікація, компетенція як ключові категорії компетентнісної парадигми вищої освіти. *Вісник ЖДУ імені Івана Франка*, (39), 52–56.
21. Закон України «Про освіту» (2017). Отримано з https://urst.com.ua/pro_osvitu/st-1

22. Інноваційні освітні технології: світовий і вітчизняний досвід використання в системі неперервної освіти: Монографія / За ред. Л. В. Барановської, Л. І. Морської. (2022). Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук».

23. Кава, А. А. (2011) *Особистісний підхід як основа педагогічної майстерності у вітчизняній педагогічній думці. Витоки педагогічної майстерності: збірник наукових праць.*

24. Калініна, Л. В., & Климович, Ю. Ю. (2021). *Let's Flip: Використання засобів перевернутого навчання у процесі формування професійної компетентності майбутніх філологів: Навчально-методичний посібник.* Житомир: Видавець ПП «Євро-Волинь».

25. Калініна, Л. В., & Телешман, Ю. Б. (2020). Медіаосвітні технології у формуванні вмінь 21 століття учнів старшої школи. *Інноваційна педагогіка*, 21(2), 9–13.

26. Кардаш, Л. В. (2020). Специфіка монологічного мовлення: Психологічний та лінгвістичний аспекти.

27. Карпюк, О. (2024). Презентація навчально-методичного комплексу для 10 класу “English 10. Standard level”. *Libra-Terra*. Доступно за посиланням: <https://www.libra-terra.com.ua/vydavnytstvo/blog/prezentatsiia-10-klasu-english-10-oksana-karpiuk/?srsltid=AfmBOoo3zshDyBHvUYnJr4EMPThMYOsfvk1SUifBIUwv2jabbgpI897->

28. Карпюк, О. Д. (2018). *Англійська мова: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів.* Тернопіль: Лібра Терра.

29. Кир'ян, Т.І. (2016). Принципи перебудови вищої освіти і вища медична школа України. *ScienceRise. Pedagogical Education*, 6, 26–30.

30. Конопляник, Л. М., & Мельникова, К. С. (2019). Використання технології «перевернутий клас» при навчанні фахової іноземної мови. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*, 2(15), 38–45.

31. Костюченко, К. І. Особливості навчання монологічного мовлення на заняттях з англійської мови. Отримано з <https://ru.scribd.com/document/350440214/Nz-p-2015-135-36>
32. Куликовський, С. (2014). Генеза поняття «компетентність» у європейській та українській педагогічній науці. *Людинознавчі студії. Педагогіка*, 29(1), 92–103.
33. Кучерук, О. А. (2013). *Соціокультурний підхід до формування україномовної особистості учня основної школи. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*, 39(3).
34. Мельничук, О. В. (2018). «Перевернуте навчання» в системі освіти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*.
35. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / За ред. С. Ю. Ніколаєвої. (2002). Київ: Ленвіт.
36. Мирончук, Н. М. (2014). *Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів до реалізації функцій учителя-вихователя*. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. (76). 85–88.
37. Михайліченко, М. В., Рудик, Я. М. (2016). *Освітні технології: Навчальний посібник*. Київ: ЦП «КОМПРИНТ».
38. Михайлюк, О. В. (2016). *Соціокультурний підхід як методологія історичного дослідження. Український селянин*, 16, 9–14.
39. Мороз, Т. П. Методика розвитку навичок усного мовлення на уроках англійської мови. Отримано з http://englishlityn.blogspot.com/2015/12/blog-post_10.html
40. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів. (2021).
41. Ніколаєва, С. Ю. (2008). *Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навчальний посібник*. Київ: Ленвіт.
42. Несвіт, А. М. (2019). *Англійська мова: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів*. Генеза.

43. Овчарук, О. В. (2004). *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики): Монографія*. Київ: К.І.С.
44. Огородник, Т. І. (2019). *Методика навчання англійської мови в середній школі: Теорія і практика*. Київ: Літера ЛТД.
45. Онищук, С. В. Етапи формування монологічних умінь. Отримано з <http://www.edudirect.net/sopids-259-1.html>
46. Савченко, О. Я. (2001). *Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Початкова школа*. 7, 1–4.
47. Степанов, О. М. (2006) *.Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник*. Київ: Академвидав.
48. Серова, Т. Г. (2018). *Розвиток англомовної комунікативної компетентності школярів*. Харків: Основа.
49. Суханова, Т. Є., Крисенко, Т. В. (2014). *Соціокультурний підхід до навчання іношомовної комунікації*. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, 12, 221–224.
50. Петрашук, О. П. (2000) *Теоретичні основи тестового контролю іношомовної комунікативної компетенції учнів середньої загальноосвітньої школи (на матеріалі англійської мови) [Текст] : дис... д-ра пед. наук: 13.00.02; Київський держ. лінгвістичний ун-т. К.*
51. Пехота, О. М. (2001). *Освітні технології: Навчально-методичний посібник*. Київ: А.С.К.
52. Пометун, О. І. (2021). *Діяльнісний підхід. Енциклопедія освіти*.
53. Тарнопольський, О. Б. Кабанова, М. Р. (2019) *Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі*. Підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля.
54. Тітенко, О. В. (2021). *Монологічне мовлення в контексті комунікативного навчання іноземних мов*.
55. Чебикіна, І. В. (2021). *Інтерактивні методи в навчанні іноземних мов: підхід до формування комунікативних навичок*. Львів: Видавництво ЛНУ.

56. Чміль, А. (2008). *Принципи формування системи управління якістю вищої освіти в умовах реформування. Теорія та методика управління освітою.*
57. Шабанов, А. А. (2022). Інноваційні підходи до навчання монологічного та діалогічного мовлення.
58. Щерба, Н. С. (2010). *Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до формування в учнів іншомовної стратегічної (діяльнісної) компетенції: Навчальний посібник.* Житомир: Полісся, 306.
59. Bachman, L. F. (1990). *Fundamental considerations in language testing.* Oxford: Oxford University Press.
60. Bachman, L. F., & Palmer, A. (2000). *Language testing in practice.* Oxford: Oxford University Press.
61. Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day.* International Society for Technology in Education.
62. Bishop, J. L., & Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *ASEE National Conference: Proceedings*, Atlanta, GA, USA, 1–18.
63. Bredow, C. A., Roehling, P. V., Knorp, A. J., & Sweet, A. M. (2021). To flip or not to flip? A meta-analysis of the efficacy of flipped learning in higher education. *Review of Educational Research*, 91(6), 878–918.
64. Brumfit, C.J. (1985). *Language and literature teaching: From practice to principle* / C.J. Brumfit. — Oxford: Pergamon Press.
65. Brown, A. (2009). *Digital Technology and Education: Context, Pedagogy and Social Relations. International Handbook of Comparative Education. Springer International Handbooks of Education.* Dordrecht: Springer, 22.
66. Bruner, J. S. (1960). *The process of education.* Harvard: Harvard University Press.
67. Cambridge Dictionary. (n.d.). *Cambridge Dictionary.* Доступно за посиланням: <https://dictionary.cambridge.org/>
68. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1–47.

69. Canvas by Instructure. (n.d.). Retrieved November 29, 2024, from <https://canvas.instructure.com/>
70. Falla, T., & Davies, P. A. (n.d.). *Solutions: Intermediate level*. Oxford University Press.
71. Fawns, T. (2022). *An Entangled Pedagogy: Looking Beyond the Pedagogy^o–Technology Dichotomy*. *Postdigit Sci Educ*.
72. Flipped Learning Global Initiative. (n.d.). Retrieved August 5, 2024, from <https://www.flglobal.org/>
73. Flipped Learning Network. (n.d.). Retrieved August 1, 2024, from <https://flippedlearning.org/>
74. Google Jamboard. (n.d.). Retrieved April 2, 2024, from <https://jamboard.google.com>
75. Kahoot. (n.d.). Retrieved September 20, 2024, from <https://kahoot.com>
76. Klymovych, Y. Y. (2024). Fostering students' academic integrity in the flipped learning environment. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*, 6(58), 9–15. <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.6.2>
77. Larousse. (n.d.). *Dictionary Larousse*. Retrieved from <https://www.larousse.fr>
78. Marshall, H. (2015). *Teaching strategies for second language acquisition*. New York: Language Learning Press.
79. Marshall, H. W. (2024). The synchronous online flipped learning approach. *Flipped Learning Global Initiative Blog*. Retrieved from <https://community.flglobal.org/the-synchronous-online-flipped-learning-approach/>
80. Merriam-Webster, Incorporated. (n.d.). *Merriam-Webster Dictionary*. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com>
81. Munby J., (1978). *Communicative syllabus design. A sociolinguistic model for defining the content of purpose-specific language programmes / J. Mun by*. — Cambridge: Cambridge University Press.
82. Mulder, M. (2014). *Conceptions of Professional Competence*. *International Handbook of Research in Professional and Practice-based Learning*. 107–137.

83. Mull, B. (2015). Flipped learning: A response to five common criticisms. *November Learning*, 1–5.
84. Overmyer, G. R. (2014). The flipped classroom model for college algebra: Effects on student achievement (Doctoral dissertation). Colorado State University. Доступно за посиланням: <http://hdl.handle.net/10217/83800>
85. Padlet. (n.d.). *Padlet*. Доступно за посиланням: <https://padlet.com>
86. Salomon, G. (2002). *Technology and Pedagogy: Why Don't We See the Promised Revolution? Educational Technology*.
87. *The European Qualifications framework for lifelong learning: descriptors defining levels in The European Qualifications framework (EQF)*. URL: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture.
88. Tucker, B. (2012). The flipped classroom. *Education Next*, 12(1). Доступно за посиланням: <https://www.educationnext.org/the-flipped-classroom/>
89. Van Ek, J.A. (1980). *Threshold level English in European unit/credit system for modern language learning by adults* / J.A. Van Ek and L.G. Alexander. — Oxford: Pergamon Press.
90. Watson, D. M. (2001). Pedagogy before technology: Re-thinking the relationship between ICT and teaching. *Education and Information Technologies*, 6, 251–266. <https://doi.org/10.1023/A:1012976702296>
91. Webb, M., & Doman, E. (2016). Does the flipped classroom lead to increased gains on learning outcomes in ESL/EFL contexts? *The CATESOL Journal*, 28(1), 39–67.
92. Widdowson, H.G. (1978). *Teaching Language as communication* / H.G. Widdowson. — Oxford: Oxford University Press.
93. Wordwall. (n.d.). Retrieved September 28, 2024, from <https://wordwall.net/>
94. Zoom. (n.d.). Retrieved November 14, 2024, from <https://zoom.us>

Використання засобів «Flipped Learning» для розвитку лінгвістичного компоненту АКК учнів старшої школи

1. Grammar and Syntax Mastery

Pre-Class Activity: Students can watch video lessons on specific grammar rules (e.g., tenses, modal verbs, sentence structure) before the class. These videos can break down complex topics into bite-sized segments and offer practical examples.

In-Class Application: During class time, students can work on exercises that involve real-time application of the grammar concepts they learned, such as sentence construction, error correction, and peer discussions. This allows students to practice and refine their understanding with immediate feedback.

2. Vocabulary Expansion

Pre-Class Activity: Students can be given vocabulary lists related to thematic units (e.g., travel, health, technology) to review through flashcards, quizzes, or interactive apps. They can also watch videos or listen to podcasts that introduce the target vocabulary in context.

In-Class Activity: Class time can be devoted to using the new vocabulary in conversations, role plays, and collaborative tasks. This encourages students to actively use the vocabulary in context and receive peer feedback, helping with retention and understanding.

3. Pronunciation Practice

Pre-Class Activity: Students can engage with pronunciation guides and videos that demonstrate the articulation of sounds or stress patterns. Online tools or apps can provide personalized feedback on pronunciation.

In-Class Activity: The teacher can facilitate interactive exercises where students practice pronunciation through tongue twisters, shadowing activities, or dialogues. Pair work allows for collaborative learning and peer correction.

4. Listening and Comprehension

Pre-Class Activity: Assign listening exercises based on authentic materials such as podcasts, interviews, or news clips, which students can engage with at their own pace. They can answer comprehension questions or summarize the content after listening.

In-Class Activity: During the class, students can discuss the materials in small groups, compare answers, and debate key points, ensuring a deeper understanding of both the linguistic elements and the content.

5. Writing Skills

Pre-Class Activity: Assign writing tasks such as short essays or reflections on a theme, which students complete at home. They can use writing guides or examples provided by the teacher to structure their work.

In-Class Activity: Class time can focus on peer reviewing each other's work, correcting grammar and syntax, and discussing effective writing strategies. This hands-on feedback process helps students refine their linguistic abilities in writing.

6. Interactive and Contextual Learning

Pre-Class Activity: Students can be given real-world materials, such as articles or video clips, which require them to identify specific linguistic features (e.g., idiomatic expressions, tone, or style).

In-Class Activity: In-class discussions, debates, or projects that require students to apply the language in context will help them solidify their understanding. The use of interactive technology, such as language learning apps or games, can also reinforce linguistic elements.

Використання засобів «Flipped Learning» в розвитку лінгвістичного компонента АКК учнів старшої школи

Topic: First Conditional in English:

1. Pre-Class Preparation (Homework)

Students are assigned to watch a short video on **First Conditional** (e.g., a 10-minute explainer on how to form and use the first conditional: "If + present simple, will + base verb") or read a section in the textbook that explains the grammar rule. The goal is for students to understand how the First Conditional is used to talk about real and possible situations in the future.

Video Example:

Title: "First Conditional: What it is and How to Use it"

Content: The video explains the structure (If + present simple, will + base verb) and provides examples (e.g., "If it rains, I will stay home.").

2. Online Test (After Watching the Video)

Students complete an online quiz to check their understanding. The test consists of multiple-choice and fill-in-the-blank questions.

Sample Questions:

1. **Multiple Choice:** "Choose the correct sentence in First Conditional:" a) If it rains tomorrow, I will go to the park. b) If it rains tomorrow, I will going to the park. c) If it rains tomorrow, I will stayed home.

2. **Fill in the Blanks:** "If I _____ (study) hard, I _____ (pass) the exam."

3. **True or False:** "The First Conditional is used for unreal or hypothetical situations in the future." (True/False)

3. In-Class Activities (On the Day of the Lesson)

Group Work and Speaking Practice:

Activity 1: In groups of 3 or 4, students create a short dialogue using First Conditional sentences. They can role-play a situation, such as planning for the weekend (e.g., "If the weather is nice, we will go to the beach.") or discussing future school events.

Activity 2: Students are given real-life scenarios where they must create First Conditional sentences. Example scenarios: "What will you do if you fail the test?" "What will happen if it's too cold outside?" "What will you do if your friend invites you to a party?"

Peer Feedback:

After completing the dialogues, students listen to their peers' conversations and give feedback, focusing on the correct use of the First Conditional.

4. Formative Assessment:

The teacher assesses students based on their ability to correctly form the First Conditional during group activities.

Feedback is provided on how well the students use the structure in context and whether they understand the distinction between real future situations (First Conditional) and hypothetical or unreal situations (Second Conditional).

5. Post-Class Reflection (Homework)

Students are asked to write a short paragraph (4-5 sentences) about their plans for the upcoming weekend or future goals, using the First Conditional. For example:

"If I finish my homework early, I will go out with my friends."

Benefits of this Flipped Learning Approach:

Active Learning: Students are engaging in meaningful, real-world communication using the language.

Increased Interaction: Students practice their speaking and listening skills through dialogues and group work.

Immediate Feedback: The teacher provides real-time feedback during activities, helping students adjust their usage of the First Conditional.

Фрагмент уроку розвитку соціокультурного компонента АКК учнів засобами «Flipped Learning» (10 клас)

Тема уроку: Соціокультурні відмінності в англomовних країнах: святкування СВЯТ.

Мета уроку: Ознайомлення з основними традиціями святкування в англomовних країнах (США, Велика Британія, Канада) та розвиток соціокультурної чутливості учнів через використання засобів перевернутого навчання.

Структура уроку.

1. Перевернуте навчання:

Учням заздалегідь надається відео або презентація, яка містить інформацію про святкування основних свят (наприклад, Різдво, День подяки, Хелловін) у США, Великої Британії та Канаді. Відео пояснює культурні традиції, звичаї та особливості святкування цих свят. Учні повинні переглянути відео вдома, зробити нотатки та підготуватися до обговорення.

2. Віртуальна дискусія (онлайн-завдання):

Учні виконують завдання через застосунок *Edpuzzle* або *Flipgrid*, де відповідають на питання: Яке свято з перерахованих вам здається найцікавішим і чому? Як, на вашу думку, різні культури впливають на святкування в різних країнах? Вони також можуть додавати свої думки або обговорювати святкування свят у своїй рідній культурі.

3. Обговорення в класі (на уроці):

Учні обговорюють свої думки в класі, використовуючи платформу для обговорень, як **Padlet** або **Google Classroom**, щоб поділитися своїми спостереженнями та порівняти свята в англomовних країнах із традиціями своєї країни.

Вчитель направляє дискусію, задаючи запитання: Як культурні відмінності відображаються на святкових традиціях? Чому важливо розуміти ці відмінності у контексті міжнародних комунікацій?

4. Підсумок та рефлексія (5 хвилин):

Учні пишуть короткий рефлексивний текст на тему "Як соціокультурні відмінності впливають на моє розуміння свят і традицій в інших країнах?" Вчитель дає зворотний зв'язок, оцінюючи не лише знання, а й здатність учнів порівнювати культурні аспекти та розуміти важливість соціокультурних знань у навчанні іноземної мови.

**Приклад використання Canvas LMS в рамках технології перевернутого
навчання**

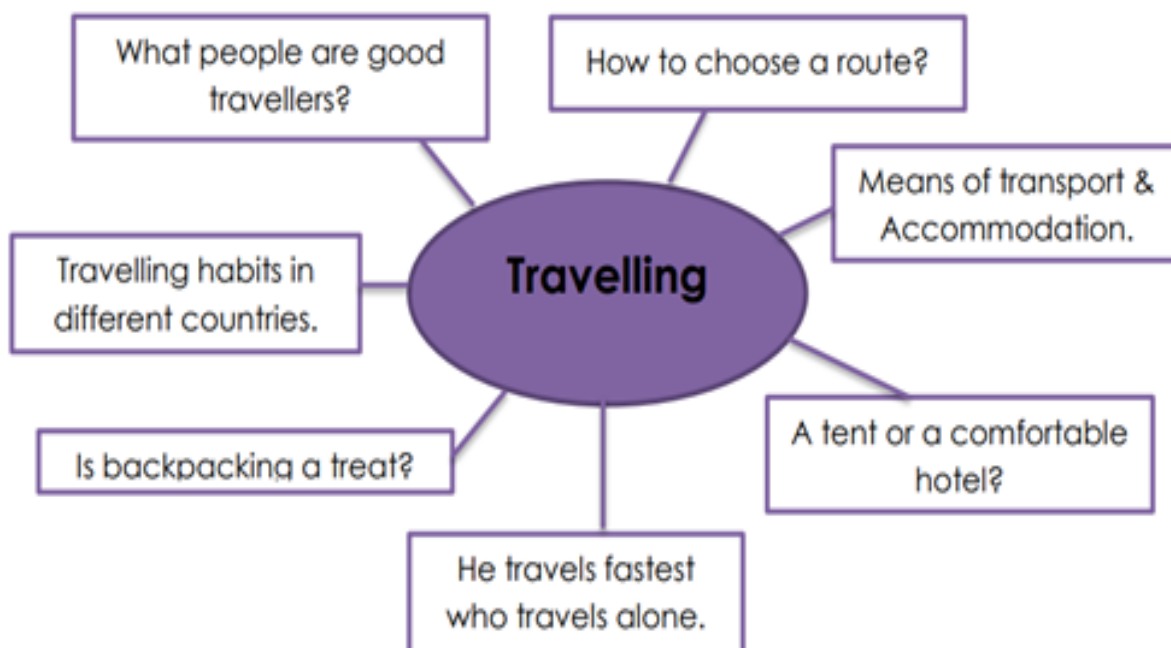
Exercise Title	Objective	Activity	Assessment	Duration
Sustainable Living Quiz	To evaluate students' knowledge of sustainable living practices and concepts.	Students will take a quiz covering topics such as energy conservation, recycling, sustainable transportation, and eco-friendly consumer choices.	Multiple-choice and true/false questions that test students' understanding.	20 minutes
Sustainability Discussion Forum	To encourage students to reflect on their personal role in sustainable living.	Students will answer a forum question: "How can small changes in your daily life contribute to a more sustainable future?" and reply to at least two peers.	Discussion participation and thoughtful responses.	30 minutes
Carbon Footprint Calculation	To make students aware of their environmental impact and how to reduce it.	Students will use an online carbon footprint calculator (e.g., carbonfootprint.com) and share their results with strategies to lower their footprint.	Written reflection on results and strategies for reduction.	40 minutes

Інтерактивні методи і прийоми розвитку АКК учнів старшої школи

A. CONTENT ANTICIPATION

You are going to familiarize yourselves with the topic “Travelling”. What problems are worth discussing? In the whole class come up with your ideas.

Учні обирають підтеми, які вони хотіли б розглянути під час вивчення теми «Подорожі», яка вже знайома їм, та пояснюють свої мотиви для вибору конкретних аспектів. Таким чином, на дошці формується карта актуальних тем.

Зі створеної мапи виокремлюється дві підтеми, які є найбільш широкими і зможуть частково охопити усі інші («Traveller Personality» & «Backpacking»).

B. CULTURAL ANTICIPATION

Look at the photos below and in groups choose the photo which in your opinion characterizes a foreign traveller. Ground your choice and say how it may differ from a traveller in your country.

C. LANGUAGE ANTICIPATION

You are going to work on two problems: Traveller Personality Backpacking Work in team, choose one of two problems and come up with a list of possible words and word combinations attributable for each problem. (Not less than 10)

Traveller Personality

- budget traveller
- holidaymaker
- accommodation
- all inclusive
- hotel
- seaside resort
- summer holiday
- gap year
- comfort
- excursion

Backpacking

- backpack
- sleeping bag
- tourist circuit
- to stroll
- extreme travelling
- tent
- camping park
- new destinations
- to explore
- adrenalin

D. PREDICTION

Think and decide what final activity can demonstrate the results of your studying on the topic.

Debates on the problem “He who travels far knows much” • Project “Travelling round Ukraine” • Brochure “Visit the wonders of the USA” • Virtual Tour “Must sees of my city”

Тестування рівня АКК засобами «Flipped Learning»

Приклад тестування для учнів 10 класу:

1. Підготовка:

Учні отримують навчальне відео або статтю, що пояснює ключові граматичні структури або лексичні теми (наприклад, умови використання умовних речень або нову лексику з певної теми). Вони повинні переглянути цей матеріал вдома перед заняттям.

2. Онлайн-тестування:

Після перегляду відео або читання статті учням пропонується пройти онлайн-тест, який містить питання для перевірки засвоєння теорії. Це може бути:

Вибір правильної відповіді (multiple choice): Питання на вибір, де учні мають вибрати правильну відповідь на граматичне питання.

Заповнення пропусків (fill-in-the-blanks): Завдання, де учні заповнюють пропуски у реченнях, застосовуючи вивчені граматичні форми чи лексику.

Переклад речень: Завдання на переклад простих речень з рідної мови на англійську з використанням вивчених структур.

3. Практична діяльність на уроці:

На уроці вчитель переходить до практичної частини, де учні за допомогою групових завдань: створюють власні приклади використання нових граматичних структур; роблять короткі презентації на тему, яку вони вивчали, відповідаючи на запитання і взаємодіючи з однокласниками; обговорюють та виправляють помилки: Наприклад, кожна група створює кілька речень з помилками, а інша група повинна їх знайти та виправити.

4. Формувальна оцінка:

Після того, як учні застосують знання на практиці, вчитель дає фідбек у вигляді коментарів та рекомендацій для подальшого вдосконалення. Важливо оцінити не лише знання матеріалу, а й активність учнів у виконанні завдань.

Переваги такої методики тестування:

Індивідуалізація: Учні самостійно опрацьовують теоретичний матеріал у зручний для них час.

Активізація: Більше часу для практичного застосування знань під час заняття.

Взаємодія: Можливість учнів взаємодіяти між собою під час виконання завдань, що покращує їх комунікативні навички.

Оцінювання в «Flipped Learning» може бути як формальним (тестування, квізи), так і неформальним (спостереження за участю учнів в дискусіях, оцінка монологів і діалогів). Важливо, щоб учні отримували постійний зворотний зв'язок, який дозволяє їм коригувати свої помилки і покращувати комунікативні навички.